

11 OBSERVANT

Onderlinge verdeling portefeuilles eind deze week bekend

RITZEN EN WALLAGE OP ONDERWIJS

Bewindslieden op het ministerie van onderwijs en wetenschappen zullen, bijna per definitie, meer hoon dan lof oogsten. Kijk maar eens hoe het die arme Deetman is vergaan. Wie staat er dan nog te trappelen om het roer op dit departement over te nemen? De PvdA wilde graag, zo graag dat zij geheel onverwacht beide bewindslieden op dit moeilijke ministerie heeft geleverd. Maar de combinatie van rekenmeester Jo Ritzen als minister en onderwijsman Jacques Wallage als staatssecretaris zou best wel eens aardige verrassingen kunnen opleveren.

De financiële problematiek op het ministerie van onderwijs en wetenschappen is de voornaamste reden voor de populariteit van dat departement. Daar zal eens flink de bezem doorheen moeten en van de nieuwe minister mag gezien zijn eigenlijke vak worden verwacht dat hij daar hoge prioriteit aan geeft.

Het vakgebied van professor dr. ir. J.M.M. Ritzen (44) is de economie van de publieke sector. Al op zeer jonge leeftijd - hij was toen 35 - werd Ritzen in 1981 als hoogleraar onderwijs-economie benoemd aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, een baan die hij combineerde met een adviseurschap op het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid. In 1983 verhuisde hij naar de Erasmus Universiteit Rotterdam waar zijn leeropdracht werd uitgebreid.

Vanuit die positie heeft Ritzen de afgelopen jaren met enige regelmaat commentaar gegeven op de onderwijsbegroting. Een maand geleden gaf hij zijn opvatting dat de begroting zo 'vervuild' is, dat deze geen getrouw beeld meer geeft van de bedragen die in de toekomst voor onderwijs nodig zijn. De opvolger van Deetman zou met precies dezelfde overschrijdingen komen te zitten, voorspelde hij!

Zo was er in 1987 een overschrijding van een miljard gulden op de kosten van het voortgezet onderwijs, waarover Ritzen in het Leidse universiteitsblad Mare (4 mei '88) zei:

"Zowel de kosten van de wachtgeldens als die van het vergrijzende personeelsbestand zijn onderschat. Als je dat hoort val je toch van je stoel van verbazing, want wat is er nu makkelijker te ramen dan dat? Hebben ze weer zitten slapen of is het een slim politiek spel?"

In 1988 was de overschrijding bij onderwijs vooral een gevolg van de studiefinanciering: "Deetman heeft veel problemen gehad om dat stelsel door het kabinet te krijgen en volgens mij heeft hij geprobeerd de cijfers rooskleuriger voor te stellen dan ze waren. (...) Ik denk dat Deetman over het geheel genomen onrecht is aangedaan omdat er verkeerd is geraamd. Maar ik denk ook dat hij verplichtingen is aangegaan die hij niet kon betalen. Deetman moet niet zoveel willen veranderen..."

Tegenover De Volkskrant (6 oktober '89) gaf Ritzen onlangs de ambtenaren

op het ministerie de schuld van de verkeerde ramingen. "Er zit een groot probleem in de ambtenarij: directeuren die telkens overschrijdingen veroorzaken worden daar niet voor gestraft, maar beloond. Als je een overschrijding hebt is dat binnen de ambtenarij een teken dat je meer hebt gedaan dan normaal mogelijk zou zijn. Veel ambtenaren voelen zich gewoon meer verbonden met het veld, dan met de minister van financiën." Deze opmerking heeft Ritzen in aanvraag gebracht met de secretaris-generaal van het departement, die meteen woedend in de pen klom. Of de uitspraak voorspellende waarde heeft voor de toekomstige relaties van minister Ritzen met enerzijds zijn ambtenaren en anderzijds met zijn partijgenoot Kok op financiën? Volgens Ritzen moest er een speciaal team komen van ambtenaren van financiën en onderwijs om de onderwijsbegroting van vertekende gegevens te ontdoen. Want van drie posten op de nieuwe begroting weet hij nu al dat ze hoger zullen uitvallen: het speciaal onderwijs, het wetenschappelijk onderwijs (vanwege de extra groei van studenten) en de studiefinanciering. Zijn eerste aandachtsgebied heeft de nieuwe bewindsmans daarmee al omschreven.

Werkbare toekomst

Ritzen is in de praktische politiek nooit zo naar voren getreden, maar hij kan wel worden gerekend tot de achter de schermen opererende beleidsmakers van de PvdA. Hij was bijvoorbeeld nauw betrokken bij de totstandkoming van het rapport 'Naar een werkbare toekomst', waarin die partij in 1984 haar visie op de werkgelegenheid neerlegde. Ook in de 'inner circle' van het onderwijs is niet helemaal onbekend. Een aantal van zijn onderzoeken zijn in het recente verleden opgevallen, maar het debat gaat inmiddels al weer over andere zaken. Een aantal van zijn conclusies herinnert men zich wel: grotere klassen leiden niet noodzakelijk tot slechter onderwijs ('Wat is onderwijs ons waard?', 1982). Of: de hoogte van het collegegeld heeft nauwelijks invloed op de instroom van studenten, wel de hoogte van de beurs ('Vraag naar hoger onderwijs', 1986). De woede van enkele universiteiten riep hij over zich af met de conclusie dat de taakverdelingsoperatie (TVC) in zijn opzet

grotendeels was mislukt ('De implementatie van TVC- bezuinigingen', 1986).

Het zal pas eind deze week bekend worden welke portefeuilleverdeling de nieuwe minister en de staatssecretaris zijn overeengekomen. Het is dan ook nog niet te zeggen wie van beiden het hoger onderwijs zal gaan bestieren. Ritzen heeft zich, zoals gezegd, niet bijzonder geroerd in de actuele discussies over het hoger onderwijs. Alleen over de kwestie van het rendement in het hoger onderwijs, gaf hij kort geleden in een interview met Het Parool (26 oktober '89) een paar marginale observaties ten beste. 'Je moet de stof in veel kleinere delen splitsen en veel tentamen afnemen,' zo zei hij. 'Voor de docent is zo iets drie tot vier keer zoveel werk en daar staat niets tegenover. De docent wordt er op geen enkele manier toe aangezet die extra inspanning te leveren.' De aanbeveling van de commissie-In 't Veld om prikkels tot snel afstuderen in bouwen in de studiefinanciering, vindt Ritzen een aardige suggestie. "Het is op zich een goed idee dat studenten zelf een universiteit kiezen waar ze weten dat ze snel en goed kunnen doorstuderen. Als de studenten dus met de voeten stemmen, zal dat zijn effect op de universiteiten niet missen. Maar ik denk dat het nog vrij lang duurt voor studenten zo ver zijn. Ik vind dat er al direct prikkels moeten zijn voor de docenten zelf." De schoolse opzet van het wetenschappelijk onderwijs die Ritzen in Het Parool (vervolg op pagina 3)

Belangstelling voorlichtingsdagen blijft gelijk

Bijna vierendertighonderd potentiële studenten hebben zich aangemeld voor de voorlichtingsdagen, vrijwel evenveel dan vorig jaar. Bij de economische faculteit worden er minder studiekeziers verwacht (904 versus 1024), terwijl zich voor rechten (749 versus 663) en geneeskunde (680 versus 642) juist méér belangstellenden hebben opgegeven. Bij gezondheidswetenschappen dienden zich net als vorig jaar 1046 studenten aan. De voorlichtingsdagen bij geneeskunde en gezondheidswetenschappen zijn inmiddels achter de rug, bij rechten en economie vinden ze de komende zaterdag plaats. Het is niet duidelijk of alle studenten die zich voor de voorlichtingsdagen aanmelden, ook daadwerkelijk komen. Niet alle faculteiten houden hierover gegevens bij. Tweede van de studenten komt maar de voorlichtingsdag van één van de faculteiten. Bij de overige aanmeldingen bevinden zich veel 'dubbelstellingen': studiekeziers die bij een aantal faculteiten hun licht opsteken. Net als vorig jaar stelt de universiteit kaartjes beschikbaar, waarmee de potentiële studenten twintig procent korting op de treinreis kunnen krijgen.

Emely Nobis

Informatie- en opinieblad van de
Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Tiende jaargang, nummer 11, 9 november 1989

Inhoud

Weber

De filosoof Max Weber heeft zijn stempel achtergelaten op het sociale en politieke denken van de twintigste eeuw. Aan de geschiedenis probeerde hij het toekomstige lot van de maatschappij af te lezen. Rein de Wilde van de faculteit algemene wetenschappen houdt de komende weken een aantal lezingen over leven en werk van Max Weber. In dit nummer geeft hij alvast een introductie op het onderwerp.

IMTA in zwaar weer

Het onderzoeksinstituut voor medische technology assessment IMTA, dat een jaar geleden met veel gesteun en gezocht van start ging, ziet volgend jaar zijn directeur naar Rotterdam vertrekken. Prof. Frans Rutten blijft niettemin directeur, want bij de Erasmusuniversiteit is de andere helft van het IMTA gevestigd. Blijft IMTA-Maastricht verweesd achter? En wat wil de medische faculteit, die deelneemt in het instituut maar zwaar moet gaan bezuinigen?

Student in Polen

Bart Brouwers bezocht in Polen de voorzitters van de twee studentenvakbonden en sprak met hen over de positie van de studenten in de veranderende samenleving. De onlangs gelegaliseerde onafhankelijke studentenbond NZS werkte tot voor kort nauw samen met de vakbond Solidariteit, maar sinds die deel uitmaakt van de regering ontstaan er tegengestelde belangen. De studentenunie ZSP wil niet langer een verlengstuk van de communistische partij zijn, maar onafhankelijkheid moet geleerd worden. De bonden hebben ondanks alle tegenstellingen één gezamenlijk strijdpunt: afschaffing van de verplichte militaire training die alle studenten in hun vierde jaar krijgen.

Verboden te roken

Per één januari 1990 mag er in openbare ruimtes niet meer worden gerookt. Dat betekent dat de gangen, koffiekamers, vergaderkamers en zelfs in de trefcentra van de RL geen peuk meer mag worden opgestoken. Alleen in de eigen werkkamer en het toilet vindt de notoire gebruiker nog een legaal plekje.

Pagina 5

Pagina 5

Pagina 6-7

Pagina 12

paartjes

Paartjes alleen schriftelijk inleveren bij de redactie. Niet-commerciële Paartjes zijn gratis voor studenten en medewerkers. In alle andere gevallen bedraagt de prijs f 2,50 per regel (32 lettertekens).

Drie maanden America!!! 9 weken werken in zomerkamp + 1 tot 6 weken vrij rondreizen. Incl. retourvlucht, visum, verzekering, zakgeld (\$150-\$450). Kosten 400,-. Eisen 18-35 jaar, engels spreken, beschikbaar juni t/m aug./sept. Info: T.A. Camp America, tel. 04780-88074. Postbus 107, 5800 AC Venray.

Voor kleine of grote kamerverhuizingen bellen naar 04409-2324. Kosten 62,50 in Maastricht of omgeving.

Voor en door studenten; Sociëteit Xaviera voor alle feesten (50-150 pers.). Tel. 211400, Michiel.

STUDENTEN OPGELET. Zoek je een perfecte parttime bijverdienste met een mogelijke verdienste van 100,- per dag. Bel dan MACO-PROMOTIONS (03469-1967) tussen 19.00-21.00 uur.

Skiën in Italië! Voor studenten & aanhang organiseert de stichting NUSK van 9-18 maart een gezellige skireis naar Lüttach (960-2400M). Bus, hotel h/p, skipas, annl.v. 555,-. Inschrijven? Bel na 18.00: 013-674951 (Sven/Paul/René) 013-674952 (Astrid).

Als U een partner zoekt voor een duurzame man/vrouw relatie, vraag dan informatie aan over de werkzaamheden van Stichting Mens en Relatie. Tel. 045-726539 (mevr. Luchtman) of 077-825386 (hoofkantoor). Stichting Mens en Relatie is erkend door RvT en aangesloten bij de Vereniging van Erkende bureau's, met garantiefonds.

Anjen, Monique, Annemiek & Simone. sharpen your swords and axes, coz' we're in for the casual Hack & Slay! Don't forget 19-11 my dwelling T.K.

Ouranos organiseert cursus stijldansen beginners-herhalingscursus. Nadere informatie en opgeven tijdens spreekuren, di/do tussen 12.30u - 13.30u in de typekamer Nieuwenhof.

T.K DATSUN cherry. bj 1980. Prima in staat. APK tot okt. 1990. Prijs F1100,-. Tel: 043 -618157.

Het bestuur der MSRV Saurus deelt mee dat in goed overleg met de KNVB de wedstrijd is verplaatst, zodat de ALV gewoon doorgang kan vinden op 15 nov. 20.00u in de MWC-kantine.

Te koop: Ski-pak, tuinbroekmodel + jack; maat 164; Langlaufski's, incl. schoenen maat 37 (en stokken) (een keer gebruikt: nieuw); Nieuwe autobumper - kleur grijs - merk Opel Ascona type '86 (16S.). Tel. 043-632024 (s'morgens 7170)

T.K. gevraagd stofzuiger. Tel. 214913

Huisarts, zoekt 1-3 (medicijn)studenten als achterwacht voor weekenddienst in huisartspraktijk (van 23.00u - 23.00u). Gemiddeld 1/4 wkn. Vergoeding f100.- Stoffers, Randwijk k.1104, tel.882232, prive 613469

VBGGK-ers opgelet! De PSYCHOSKOOP ligt maandag in de postvakjes!!

Te koop: Bromfietjes VESPA PIAGGIO. 4 jaar oud. Prijs N.O.T.K. .tel. 647226

Met wie kunnen wij don. 16 nov. meerrijden richting Den Haag. Cathy (252869) en Ellen (254391).

Hoge hakken echte liefde. Koude voeten, warme liefde. Waar vindt u dat nog?? Bel 887359 en koffie met stroopwafels en vriendelijk woord zijn uw deel.

Hogstpersoonlijke horoscopen door

gediplomeerde amateur astroloog. Laat het uw leven beïnvloeden. bel 887380 en vraag naar Ed.

Te koop: Talbot 1510 LS; bj. 1981; vr.pr. F550,-. Inlichtingen: Luc v. Leeuwen. Tel. 887492.

AIO's/OIO's/ 2e-fase-studenten: elke 1e donderdag v/d maand, dus ook 7 dec, as., van 17h tot 19h, borrel op vaste plek. Tot ziens op 7/12, Luc v. Leeuwen, tel 887492.

Voorkom de winterstop. Stap in de wereld die Aequilibriumsaurus heet! Het jongste saurusdispuut.

Te koop: Toniskieschoenen, Koflack, maat 10 en renhose, maat 48. Geert-Jan Dinant, tel. 882202, of 04490-31212; beide overdag.

He, lekker visebekkie, blijf vooral veel Denim gebruiken! Doen hoor, Joep!

De nieuwe uitgave van het POENBOEK 89/90, de gids voor studiefinanciering is uit. Verkrijgbaar door overmaking van 7.50 (niet-leden) en 5,- (leden) op giro nr.: 3843114 o.v.v. poenboek 1989/90 t.n.v. NSEM, Lenculenstraat26, Maastricht.

Spreekuur RECHTSPPOSITIE is voor HBO/WO-studenten die vragen of problemen hebben vanwege harmonisatiewet, auditorenregeling, studiefinanciering, examenreglementen. Spreekuur: dinsdag, woensdag, donderdag van 11.30 tot 13.30 uur, NSEM-kamer, Lenculenstr. 26, Maastricht, Tel. 043-887142.

Ik, lieve, kleine, leergierige, dansrage jongen (18 jr.) zoekt dito meisje om mij te vergezellen in deze eenzame dagen en nachten. tel. 04490-33051. P.S. je herkent me op de Fd.G aan mijn rode bril.

Verloren... zwarte katoenen etui met voor mij kostbare inhoud. Indien gevonden bel 252270 vraag naar Manuela. Alvast bedankt!

Te koop: Akai-versterker AM-42 en digitale tuner AT-43 F300,-. Bel 251052 Peter.

Let op! Het MINX-feest valt dit jaar op donderdag 21 dec.

Te koop: Cetrifuge (Zanusi) F50,-. Bel 211163 Sylvia.

Het wordt echt winter. Heerlijke warme autohoezen 2 stuks voor F25,-. Tel. 's ochtens 7288.

Te koop aangeboden wegens samenwonen: zit-/slaapbank f100,-, houten saslontafel met ijzeren poten en extra glasplaat f50,-, AEG koelkast met vriesvak f95,-, 4 pits gascomfort f85,-, 2 pits electrogasstel f125,-.

Te koop: 10 dode vliegen + vliegenmepper (zo goed als nieuw). Bel Esther!

Met wie kan ik tegen vergoeding 17 nov. a.s. meerrijden naar het V.M.W.O./M.W.S.O. symposium in A.dam (U.V.A.)? Bel Edgar 638405/888448.

INDIASE STUDENT, internationale politiek, 20 jr, zoekt correspondentie met Nederlandse studenten (in het Engels). Hobbies o.a. postzegels, reizen, tuinieren. Amalendu Mirsa, E6/36 revenue Colony, Tulasipur, Cuttack 753008, India.

Te koop. In nieuwstaat verkerende binoculaire microscoop type olympus E met Kohlerse verlichting, vier objectieven vergrotingen 40, 400, en 1000, olie-emersie inclusief transformator model TE 2, fraaie houten opbergkluus en verschillende reserve onderdelen. Prijs F1150,-. Tel. 04409-2733

De dinosaurussen zijn er nog steedszoekende, waar zijn de konijnen.

Meer weten en praten over ontwikkelingslanden en hun problematiek. Sta Op biedtje deze mogelijkheid. Info: Hedwig 636170 of Arno 633229.

De VBGGK organiseert een thema avond over psychosynthese. Gastspreekster A. Sunderman, Psychosynthese-gids. 20 nov., 19.30u, kamer J1000. Leden gratis, niet-leden F2,-.

Sint zoekt nog een paar Pieten om te assisteren op zaterdagmiddag 2 dec. als hij de kinderen van de medeswerkers van de RL een bezoek brengt. Voor attributen wordt gezorgd. Aanmeleden bij Brinkhuizen CZ, TS.53 tel. (888)210, Carla Froberg 315, Tyssens 7160/7158.

Zangstudiesnten geeft zangles (adem- en stembeheersing). Ook zijn sprekers welkom. Proefles gratis. Bel 254982.

Attentie: EsBe & F-leden. De ESBe&F presentert de Benny-bingo-sinterklaasavond woensdagavond 6 dec. Met verrassing van de voorzitter. Komt allen!

Attentie :ESBe&F-leden. Copy voor de @Benny-bode/weltherussen Benny@ inleveren bij cq. opsturen naar Anneke v. Zweden, Porthoslaan 61, Maastricht. Reageer allen!

Saurus '88/'89: Hijts met Gijs. Saurus 89/90: geen gevoos met Anne-rose. Kies daarom het tegenbestuur!

17 nov. Filmfestival bij Koko. 8 films, voorafgegaan door een 4-gangen diner. Het diner begint om 18 uur, de films om 21.00 uur. Voornmeer informatie zie cultuur pagina.

Te koop van de ASSER-SERIE verbiltenisrecht in 3 delen :deel 3

(vesbiltenis uiot de wet). F10,- Bel 613975.

f30,- voor wie mij aan een kamer kan helpen van f325,- in of rond het centrum. Bel 4777418 en vraag naar Aaron.

Het is weer zo ver! Op 21 dec. MINX een feest met live-optredens.

Sapristie, wat een een close harmony! Helaas wat weinilg te horen. Heren, laat eens wat van je horen! Bel meteen 431971.

Te Huur gevraagd met spoed. Klein onder huisje met groter tuin. (ook in België)

Stichting BUBU, verhuur van bestel/ personenbusje f45,- resp. f 50,- p.d., f 0.30 per km, eerste km. vrij. Prijzen excl. BTW en brandst. Tel. 211048/256162.

Noteer in je agenda; GALA, 13 januari in het Maaspaviljoen.

Student HEAO zoekt i.v.m. stage een kamer in Maastricht voor de periode 15 jan. t/m juni. Tel: 085-252424

Het symposium Buitenlandse Stages dat Agora 25-10-89 organiseerde, was een succes. Verslag van de bijeenkomst kan na 13-11 op de Agorakamer worden gecopieerd.

Reanimatiecursus bij Agora op 15 en 22 november, f 15,- voor leden, f 17,50 niet

leden. Inschrijven Agora-kamer, dag. van 10-11 uur, Kapoenstr. 2. Betalen bij inschrijving.

Te koop: stapelbed (incl. matrassen en dekens), vuurvast glazen servies (34-delig, borden, schalen, glazen), bel 043-431364

Te koop: Medische Microbiologie van Mouton, f 10,-, fietstas f 10,-. Bel 637317 (Leonie)

Te koop gevraagd: (kleine) diepvriezer, tel. 043-250438

Te koop: KTV, klassiek model f 50,-, 4-pits kooktoestel, f 100,-, tel. 043-250438

Wegens vertrek van een van onze dierbare bandleden gezocht: enthousiaste DRUMMER. We zijn een oergezellige pop-jazz-blues-band. Eénmaal per week reparenen, sporadisch optreden. Info: Scheltus 210834 of Eric 256013

Te koop: gasfornuis dordrecht (f 40,-), wasmachine erres (f 25,-), gaskachel (f 50,-), carrera racebaan, half jaar oud, f 100,-. Tel. 210195

Te koop dwarsfluit grass, i.g.s. Prijs n.o.t.k., Minarelli motorbakfiets met reservemotor en div. onderdelen en opbouwtent, ideaal voor vakanties, tel. 219260

ASSISTENTEN IN OPLEIDING (AIO'S) ECONOMIE

Bij de faculteit der Economische Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Brabant is plaats voor een aantal Assistenten in Opleiding. Ter vervulling van deze plaatsen worden meerdere selectierondes georganiseerd. De eerstvolgende vindt plaats eind november a.s. De daaropvolgende rondes vinden plaats in februari, april en juni 1990.

De belangrijkste taak van de AIO is het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Concreet wordt van hem/haar verwacht dat hij/zij gedurende de vier jaar van het dienstverband een proefschrift afrondt. Teneinde de voortgang van het promotie-onderzoek te garanderen is een intensieve coaching door deskundige begeleiders geregeld.

De AIO ontvangt niet alleen begeleiding bij het schrijven van het proefschrift: er wordt voor elke AIO in overleg een beknopt studieprogramma opgesteld met als doel een goede kennis van het vakgebied, zowel in de breedte als in de diepte, te garanderen. Voor de arbeidsperspectieven van de gepromoveerde AIO is dit van bijzonder belang.

Ingevolge de wettelijke regeling van de tweede-fase-onderzoekersopleiding kan de AIO worden gevraagd tot een maximum van 25% van de werktijd assistentie te verlenen bij onderwijs of onderzoek van anderen.

Binnen de faculteit der Economische Wetenschappen zijn voor de vakgroepen Sociale Economie I, Sociale Economie II, Bedrijfseconomie, Fiscale Economie, Econometrie en Bestuurlijke Informatiekunde en Accountancy tientallen onderzoeksprojecten geformuleerd, die geschikt zijn als dissertatie-onderwerp. Dit geldt evenzeer voor het Centre for Economic Research: een onderzoeksinstituut binnen de faculteit waar geavanceerd onderzoek van internationale betekenis wordt gedaan. Het CentER wordt dan ook frequent bezocht door top-onderzoekers, veelal hoogleraren verbonden aan buitenlandse instellingen. Vanzelfsprekend heeft dit een positief effect op onderzoek en onderwijs dat door de vakgroepen wordt verricht.

Geïnteresseerden kunnen voor één of meer van deze projecten solliciteren, dan wel zelf een project formuleren en dit in de sollicitatiebrief vermelden. Nadere informatie over de projecten en over de structuur van de tweede-fase-onderzoekersopleiding voor AIO's wordt gegeven in een

VOORLICHTINGSBROCHURE welke op aanvraag beschikbaar is.

Degenen die de voorlichtingsbrochure willen ontvangen, worden verzocht zich te wenden tot mevrouw C. Onverwagt, Bureau Faculteit der Economische Wetenschappen, KUB, Postbus 90153, 5000 LE Tilburg, telefoon (013)662420. Uiteraard kan ook direkt worden gesolliciteerd. Sollicitatiebrieven verwachten wij uiterlijk 23 november.

De rechtspositie van de AIO is gelijk aan die van een lid van het wetenschappelijk personeel in tijdelijke dienst. Hij of zij geniet de gebruikelijke faciliteiten die worden aangeboden aan andere leden van het wetenschappelijk personeel.

Aanstelling geschiedt gedurende vier jaar voltijds, of gedurende vijf jaar voor 8/10 van de werktijd. Salariëring is gebaseerd op ministeriële richtlijnen en bedraagt fl. 1.778,- in het eerste aanstellingsjaar tot fl. 3.168,- in het laatste aanstellingsjaar (bij voltijdse aanstelling).

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Observant. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres Bouillonstraat 3 (kamer 0.006) Postbus 616 6200 MD Maastricht telefoon: 043-887174

Stichtingsbestuur Wim Hermens (voorzitter) Kees Schröer (penningmeester) Erik de Graaff (secretaris) Ton Hamelers (redactieafgevaardigde) Geertjan Tangelder Ad van Iterson

Redactie Jacques Herraets Wammes Bos Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers Marc Bonten Bart Brouwers Lucia Geurts Ton Hamelers Evelyne de Leeuw

Redactie-assistente Marlies In de Braekt

Foto's Franco Gori

Tekeningen John Prop Raph de Haas

Druk Eldee Offset Heerlen

Advertenties Tarieven en reserveringen bij de redactie, telefoon 043-887174.

Mededelingen Mededelingen voor de Bulletin-pagina's doorgeven aan Noortje van Puite, dienst Voorlichting. Telefoon: (88)7171.

Abonnementen Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 35,00 per jaar.

Hoger Onderwijs Persburo Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Hoger Onderwijs Persburo (HOP), samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Folia (Universiteit van Amsterdam), Mare (Leiden), Unvers (Tilburg), Delta (Delft), KU-Nieuws (Nijmegen); Universiteitsblad Utrecht, Universiteitsblad Twente, Universiteitskrant Groningen en Cursor (Eindhoven).

HOP-correspondent: Jos Dohmen.

Nieuwe acties medische studenten tegen aanwezigheidsplicht

Volgende week zullen medische studenten opnieuw actie voeren tegen de verplichte aanwezigheid bij de onderwijsgroepen. De eis van de studenten om de maatregel met onmiddellijke ingang te wijzigen werd door de Dagelijkse Commissie voor de Examens (DCE) niet gehonoreerd. Wel beloofde DCE-voorzitter Van Boven dat er overleg zou komen tussen DCE en studenten, maar hij verklaarde meteen fel tegenstander te zijn van een eventuele aanpassing. Ondertussen heeft de DCE besloten de vorige actie -massale afwezigheidsregistratie bij een onderwijsgroep- als kennisgeving te accepteren en voor die bijeenkomst geen essay-opdrachten op te leggen.

Afgelopen maandag besprak de Onderwijs Coördinatie Commissie (OOC), belast met de uitvoering van de maatregel, samen met een delegatie van de DCE de aanwezigheidsregistratie. Tijdens die vergadering, bijgewoond door honderd studenten, leverde de studentenfractie drie pagina's gebundelde kritiek op de uitvoering van die regel en werden als uiting van ongenoegen vierhonderdtwintig handtekeningen aangeboden. De kritiek van de studenten is veelomvattend. Zo zou er aan het begin van het studiejaar onvoldoende duidelijkheid zijn geweest naar studenten toe en zouden er nu reeds met terugwerkende kracht wijzigingen zijn aangebracht. Medewerkers van Bureau Onderwijs zouden de organisatie niet aankunnen. Het schrijven van een essay zou niet in verhouding staan met de duur van een gemiste onderwijsgroep en er zou geen verband zijn tussen de gemiste stof en het onderwerp waarover geschreven moet worden. Tenslotte zouden tutoren een eigen lijn van afwezigheidsregistratie hanteren waardoor willekeur in de hand gewerkt wordt. De studenten eisen daarom een gedegen onderzoek naar het functioneren van onderwijsgroepen, zodat de problemen bij de wortel kunnen worden aangepakt. Tot die tijd moet er een overgangsregeling komen.

Doolhof

De studenten kwamen met hun eisen aan het verkeerde adres, in een doolhof waarin elke bestuurder de verantwoordelijkheid van de impopulaire maatregel van zich af lijkt te schuiven. Volgens de studenten heeft de faculteitsraad slechts besloten een vorm van aanwezigheidsplicht in het examenreglement op te nemen en heeft de uitvoerder van dat reglement, de DCE, daarop een honderdprocentregeling ingesteld. Volgens de studenten kan de DCE de regel dan ook bijstellen. DCE-voorzitter van Boven stelt echter dat de raad niet alleen een aanwezigheidsplicht in het examenreglement heeft opgenomen maar tevens stelde dat studenten in principe elke onderwijsgroep moeten bijwonen. Volgens hem is het duidelijk dat de raad daarmee een volledige aanwezigheidsplicht bedoelde. Hij wordt gesteund door Riet Drop, portefeuillehouder onderwijszaken, die aanvoerde dat bij eerdere aanwezigheidsregels de raad expliciet het percentage -tachtig procent- vermeldde. Nu werd er geen percentage genoemd en dus geldt er een honderdprocentplicht. De studenten voeren daar weer tegenin dat wettelijk is vastgesteld dat een faculteitsraad mag besluiten een aanwezigheidsplicht in het examenreglement op te nemen, maar dat alleen de DCE de bevoegdheid heeft daar een maat voor te stellen. En dus zou de verantwoordelijkheid toch bij de DCE

liggen.

Hoewel DCE-voorzitter van Boven erop hamerde dat de bevoegdheden bij de faculteitsraad liggen, maakte hij duidelijk dat afschaffing van de maatregel in dit studiejaar niet ter discussie staat. De kleine problemen die er rond de uitvoering gerezen zijn geven daartoe geen aanleiding. Hij wilde alleen beloven dat er overleg zou komen tussen studenten en DCE, bijvoorbeeld over een maatregel voor het volgende studiejaar.

Actie

Voorlopig verandert er dus niets. Voor de grote meerderheid van de aanwezige studenten reden om volgende week donderdag en vrijdag opnieuw actie te voeren. Het koste nogal wat moeite om alle ontevreden neuzen in dezelfde richting te laten wijzen. Bestuursleden van de faculteitsvereniging Reflex waren tegen acties; het resultaat van het beloofde overleg zou eerst moeten worden afgewacht. Uiteindelijk sloten zij zich bij de meerderheid aan, al werd een slag om de arm gehouden. Wanneer het overleg met de DCE vóór de bewuste donderdag op gang komt, steunt Reflex eventuele acties niet.

Een paar tegenstanders van de maatregel wijzen intussen met een beschuldigende vinger naar de studenteraadsleden van vorig studiejaar. Volgens Chris Boek, lid van de studentenfractie, hebben de vorige raadsleden, ondanks talrijke waarschuwingen over de consequenties, toch ingestemd met het opnemen van een aanwezigheidsplicht in het examenreglement. Studenten worden daarom nu steeds om de oren geslagen met het argument dat hun vertegenwoordigers akkoord waren. Het voorstel om studenten bij afwezigheid een essay te laten schrijven was zelfs rechtstreeks van een student afkomstig.

Volgens Chris Boek is het niet vreemd dat behalve studenten ook medewerkers zich tegen de regel gekeerd hebben. Een breed draagvlak binnen de faculteit ontbreekt volgens hem en de honderdprocentregeling is het gevolg van bestuurlijke handigheid van een paar bestuurders, met name Riet Drop en Cees van Boven. Zij zouden het Maastrichtse onderwijssysteem in zijn oorspronkelijke vorm ten koste van alles willen handhaven en niet bereid zijn het na kritiek bij te stellen. Volgens Van Boven kan de maatregel wél op brede steun binnen de facultaire bestuursorganen rekenen, omdat ze de teruglopende deelname aan onderwijsgroepen een halt kan toeroepen. Ook studenten zouden belang hebben bij de "optimalisering van het onderwijssysteem".

Marc Bonten

Werkgroep vraagt meer voorzieningen gehandicapten

De Werkgroep Voorzieningen Gehandicapten (WVG) wil gaan inventariseren welke specifieke voorzieningen de universiteit kan treffen voor gehandicapte studenten en medewerkers. Binnenkort wordt een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd, die meer inzicht moet geven in de gevolgen van de handicap voor studie of werk.

Volgens studentendecan Juliëtte Creemers, secretaris van de werkgroep, zijn de meeste oude panden in de binnenstad nog steeds niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Dat geldt óók voor het pand in de Bouillonstraat, waar de dienst Studentenzaken is gevestigd. Creemers verwacht overigens dat dit probleem binnenkort wordt opgelost door de installatie van een stoeltjeslift. Er kunnen nog andere praktische maatregelen getroffen worden. Studenten met een visuele handicap zouden meer tijd moeten krijgen om een voortgangstoets te maken. Voor studenten met een auditieve handicap zouden er in collegezalen ringleidingen kunnen worden aangelegd, zodat ze hun gehoorapparaat direct op de microfoon kunnen aansluiten. Ze moeten bovendien onderwijs krijgen in een ruimte met een goede akoestiek.

Creemers kan niet aangeven hoeveel gehandicapte studenten en medewerkers de universiteit telt. Ze pleit ervoor om op het inschrijfformulier te vragen óf studenten een handicap hebben. Het studentendecanaat kan de gehandicapte studenten dan rechtstreeks benaderen en bijvoorbeeld helpen bij het zoeken van geschikte woonruimte, dicht bij een van de faculteitsgebouwen. Het decanaat kan ook bemiddelen bij het aanpassen van studieprogramma's. Aan de economische faculteit bijvoorbeeld krijgen studenten met een auditieve handicap in de eerste twee blokken gegarandeerd een docent als tutor.

De Werkgroep Voorzieningen Gehandicapten werd in 1984 door het college van bestuur ingesteld, maar viel medio '87 uit elkaar toen het merendeel van de leden afstudeerde of elders ging werken. Inmiddels is de werkgroep weer actief en bijvoorbeeld betrokken bij de organisatie van een Vlaams-Nederlands uitwisselingsprogramma rond gehandicaptenproblematiek, dat volgend voorjaar in Maastricht wordt gehouden. De informatieavond voor gehandicapte studenten en medewerkers vindt plaats op maandag 13 november om 19.00 uur in kamer 0137 op de begane grond van Tongersestraat 53.

Emely Nobis

Wetenschap en politiek

Een entree, die tevens een afscheid inhield. Dat werd de oratie van Andriessen, aan de VU op 3 november. Van geleerden die politieke mogelijkheden en ambities hebben, ben je nooit helemaal zeker in een tijd van kabinetsformatie. Het betoog was reeds gedrukt en toegezonden aan de pers, voor de spreker kon vermoeden wat hem boven het hoofd hing. Gelukkig kon hij het betoog houden zonder daarmee zijn ambtsaanvaarding in Den Haag in gevaar te brengen.

Wetenschap en politiek bleken elkaar, ditmaal, niet te bijten. Toch ligt hier wel een potentieel probleem. Universiteiten doen er goed aan part-timeposities te gebruiken om de directe inbreng uit het bedrijf, organisatie of politiek te verkrijgen, maar functionarissen bij onderneming, bestuur of politiek zullen altijd enige zelfcensuur toepassen, zelfcensuur die verband houdt met andere verantwoordelijkheden.

Als Andriessen nu eens gezegd had (wat hij eerder verklaarde) dat hij niet zoveel zag in een centraal accoord, dat hij niet zoveel ziet in sancties voor Zuid-Afrika, dat hij koppelingen onjuist vindt (allemaal opvattingen, die bekend zijn), zou hij dan toch z'n oratie zo gehouden hebben, of er maar liever vanaf hebben gezien? Bijna zou je zeggen, helaas, gaf het betoog, dat hij nu geprepareerd had, geen politieke aanstoot. Maar had anders de 'wetenschappelijke' opvatting moeten wijken voor de politieke ambitie? En hoe erg hadden we dat moeten vinden?

Eenzijds willen wij wetenschappelijk onderwijs, dat geen kennis overdraagt, die ver afstaat van de praktijk van elke dag. In de verwetenschappelijke wereld van bedrijfsleven, bestuur en politiek kan in die behoefte voorzien worden. Anderzijds geldt, dat de universiteit wezenlijk vrij moet blijven van zakelijke of politieke belangen, die zich via (deeltijd)onderwijs in het curriculum kunnen binnen dringen. Het beleid ten aanzien van aanstelling van part-timedocenten moet hierop bedacht zijn. En voorts zijn er geen andere remmen dan zelfkritiek van de betrokken docenten en vooral kritisch besef bij de studenten.

Prof. dr. W. Albeda

Ritzen en Wallage

bepleit, vraagt niet alleen extra inspanningen van de docenten maar evenzeer van de studenten. "In een aantal studies blijken studenten niet meer dan vijf- tot zeshonderd uur per jaar aan hun studie te besteden. Dat is te weinig."

Ruimte

Dan is staatssecretaris drs. J. Wallage (43) een heel wat bekender figuur, als politicus en als onderwijsman. Wallage zat acht jaar in de Tweede Kamer, waarbij het hoger onderwijs zijn specialisme bleek. Dat laatste wil overigens niet zeggen dat de kans groter is dat hij in plaats van Ritzen deze portefeuille zal krijgen. De PvdA steeds haar grootste prioriteit gelegd bij het basis- en voortgezet onderwijs en ook in het huidige geëerakkoord zijn dit de enige terreinen waar nog wat extra geld te besteden is (500 miljoen gulden).

In een interview met het HOP vlak voor de verkiezingen bevestigde Wallage dat. We mogen met zijn allen blij zijn, zei hij, dat een aantal politieke partijen in hun programma's überhaupt nog aandacht voor onderwijs hadden. Het hoger onderwijs hoefde wat het hem betreft niet mee te delen in die prioriteit: "De PvdA gaat er van uit dat de ruimte die wenselijk is voor het hoger onderwijs moet worden verdiend door de doelmatigheid binnen dat systeem zelf te verhogen."

Een dergelijke doelmatigheidsverbetering kan volgens Wallage het best geschieden door grotere flexibiliteit van studieprogramma's die worden ingebed in een 'netwerk' van wetenschappelijk en hoger beroepsopleiding. Gezamen-

lijke verantwoordelijkheid van de beide subsystemen voor de propedeuse en daarna voor studenten veel mogelijkheden om onderwijsmodules bij de 'buren' te volgen. Dat alles zou de leerwegen in het hoger onderwijs efficiënter maken en dus op termijn ruimte creëren. Verder vond Wallage dat de marktsector, het bedrijfsleven, meer zou moeten bijdragen aan de opleidingen in de tweede fase: "De huidige rolverdeling waarbij de minister over de gaten en het bedrijfsleven over de kaas gaat, werkt niet."

Burgemeester

Wallage is socioloog. Hij was voor zijn Kamerlidmaatschap in Groningen enkele jaren zeer actief in de studentenbeweging, was gedurende enige tijd voorzitter van de PvdA-fractie in de Groningse raad en vervolgens acht jaar wethouder onderwijs. In de afgelopen maanden, zo niet jaren liet Wallage aan ieder die het horen wilde weten dat hij graag eens minister was. In Elsevier zei hij anderhalf jaar geleden: "Beleid maken op zo'n departement... Prachtig, het mooiste wat er is. Ik ben er graag bij als het zover is." Een ministerschap was trouwens niet zijn enige ambitie. Hij had ook best in de voetsporen willen treden van zijn 'leeraar', oud-minister Van Kemenade, door hem of op te volgen als bestuursvoorzitter van de Universiteit van Amsterdam en anders wel door ook burgemeester te worden, in Groningen wel te verstaan. Maar ja, staatssecretaris is ook mooi en wie weet wat de toekomst brengt.

Jos Dohmen/HOP

Samengesteld door Bart Brouwers

HOVO

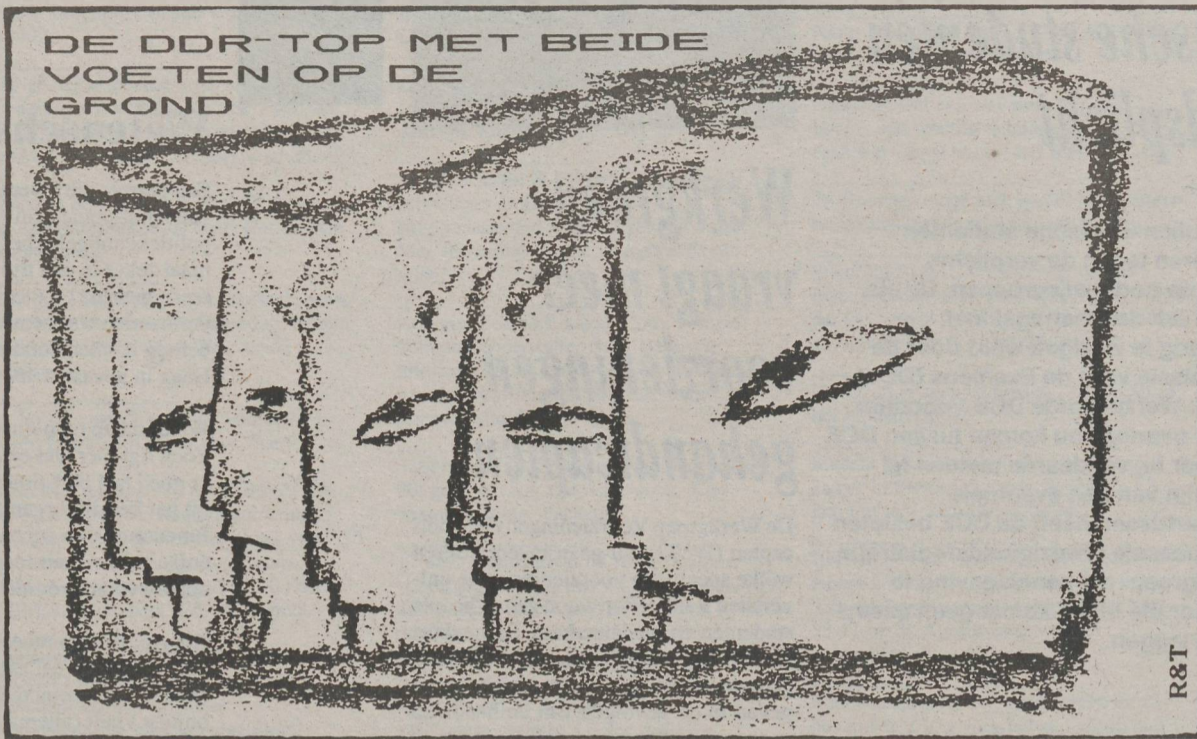
De universiteit van Tilburg wil zo snel mogelijk beginnen met hoger onderwijs voor ouderen (heel inspirerend HOVO genoemd). De plaatselijke wetenschapswinkel legt momenteel de laatste hand aan een indrukwekkend cursuspakket, speciaal gericht op de interesses en behoeftes van de almaar groeiende groep van ouderen. In samenwerking met de toekomstige deelnemers is de inhoud van het programma samengesteld. Cultuursociologie en Cultuurgeschiedenis zijn onderwerpen waarvoor geen enkele universiteit zich hoeft te schamen om ze in het onderwijsprogramma mee te nemen. 'Gerontologie en levenslooppsychologie' is dat evenmin, zeker gezien de doelgroep. Twijfelachtiger wordt het echter wanneer een universiteit ook '130 jaar Franse postzegels' in het curriculum stopt. Het definitieve programma staat echter nog niet vast, dus misschien dat het schrikbeeld van de bejaarde drs. in de filatelie wel tot onze boze dromen beperkt zal blijven. (Univers)

Stelling

Bij promoties is het gebruikelijk dat aan het proefschrift een aantal stellingen worden toegevoegd. Dat zijn er dan meestal een stuk of acht, soms tien. De vorige week in Amsterdam gepromoveerde econoom Dick van Geet wist zich echter nauwelijks te beheersen en kon slechts met de grootste moeite het aantal stellingen onder de honderd houden. "Ik had er in de loop der tijd een paar honderd verzameld. Ik moest dus behoorlijk schiften", zo verklaarde Van Geet zijn stellingkoorts. Het werden er uiteindelijk 95 en de reden voor dit speciale getal

(((((GROTE))))))(((VAN DE))))(((((MAN)))
(DE))))(((((HONGER))))))(((KLEINE))))))

DE DDR-TOP MET BEIDE
VOETEN OP DE
GROND

verduidelijkt Van Geet al in zijn eerste stelling. 'Als honneur aan de 'take-off' van het protestantisme, op gang gebracht met 95 stellingen die Luther op 31 oktober 1517 op de deur van de slotkerk te Wittenburg spijkerde, zou het passend zijn als een ieder, die op de 31ste oktober aan de Vrije Universiteit promoveert, eveneens 95 stellingen aan zijn proefschrift zou toevoegen'. Hoewel Van Geet toegeeft dat niet al zijn stellingen - net zo min als al Luthers stellingen - van een even hoog wetenschappelijk gehalte zijn, is stelling nummer 93 toch zeker het vermelden waard: 'Het valt te betreuren dat stellingen bij een proefschrift soms meer aandacht trekken dan de inhoud van het boek zelf. Het lijkt daarom wenselijk meer boeken en artikelen te publiceren in de vorm van stellingen'. (Ad Valvas)

Geld

Utrechtse aio's mogen binnenkort op kosten van de universiteit hun kennis van het gebruik van computers wat gaan bijspijkeren. Het College van Bestuur besloot vorige week om deze absolute minima wat uit hun lijden te helpen door studiefaciliteiten die niet direct met hun opleiding te maken hebben, te vergoeden. Behalve aan computerles denkt het CvB ook aan presentatietechnieken, didactiek, kennisoverdracht in een vreemde taal en arbeidsmarktorientatie. Volgens het Utrechtse CvB is "het ontwikkelen van dergelijke vaardigheden een wezenlijk onderdeel van de vorming van een aio aan onze universiteit". (U-blad)

Ontevreden

Secretaresses aan de Leidse letterenfakulteit zijn ontevreden. Ze voelen zich ondergewaardeerd, zowel in financiële beloning als in de persoonlijke aandacht die ze krijgen. "Je wordt nog steeds slechts beschouwd als een typekip", zo klaagt een van hen. "Terwijl het wetenschappelijk personeel ligt uit te slapen, moeten wij 's ochtends vanaf half negen iedereen met een vriendelijke glimlach te woord staan", zegt een ander. Volgens de secretaresses moeten zij regelmatig werk verrichten waarvoor ze helemaal niet zijn opgeleid en waarvoor ze bovendien ook geen extra beloning krijgen. Dat heeft kwaad bloed gezet en vandaar dat ze nu in de universiteitsraad hebben gevraagd om rechtvaardigere en duidelijkere arbeidsvoorwaarden. (Mare)

Cosa di Franco

à point

Wie op een leerstoel zit, heeft nog geen bestuurszetel onder zijn achterste. De populatie waaruit de hoogste klasse van de universitaire bestuurders wordt gerecruiteerd is weliswaar gevarieerd, maar levert vaak niet meer dan materiaal voor een bestuurlijke kleuterklas op. Zo is daar Udo Blüffkäse, die altijd hoog van de ivoren toren blaast en zich erop beroemt alles al eens gedaan te hebben (en véél beter dan anderen!). Zijn universum is perfect egocentrisch. Maar de indruk dat dit perspectivische vertekening zou veroorzaken, is niet juist. Welnee, wat anderen zijn leugens noemen, zijn voor hem waarheidsgetrouwe beelden die zijn visseoglens op zijn netvlies werpt. Hij is zo briljant dat hij permanent miskend wordt en bij iedere gelegenheid toont hij zijn minachting voor die blinde Untermenschen om hem heen. Hij laat zich ook graag op zijn harde werken voorstaan en hij doet alles tegelijk. Udo zal het besturen nooit leren. Daarom passen zijn collega's bestuurlijke euthanasie op hem toe; dan hoeven ze na een gang van Udo door de porceleinkast van het leidinggeven ook geen scherven te ruimen.

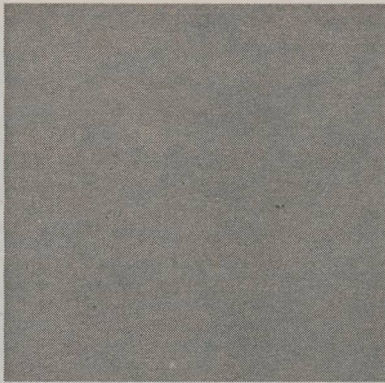
Ino Indolent heeft na de inspanning die de beklautering van zijn leerstoel hem gekost heeft rust nodig: hij is moe en van plan dat tot zijn pensioen te blijven. Af en toe een bijdrage aan het parochieblad kan er nog wel af, maar voor de rest moet men hem niet lastig vallen met wetenschappelijk werk. Ino neemt wel lichte bestuurlijke werkzaamheden op zijn schouders. Want hij is niet asociaal, en bovendien ziet de buitenwereld dan dat hij werkt. Het hoeft niet te verbazen dat er onder een regime van deze prop in de academische pijplijn op bestuurlijk gebied ook niet veel tot stand zal komen.

De omgeving van Paulus de Pous zucht vermoeid onder de tirannie van zijn goede bedoelingen. In de jaren zestig en zeventig heeft hij een schot van duurzaam academisch ivoor tussen zijn hoofd en de wereld bevestigd. Hij gelooft oprecht in het goede in de mens. Teleurstelling en morele verontwaardiging behoren dan ook tot zijn dagelijkse ervaringen. Men bewondert zijn inzet, en men heeft met hem te doen. Maar bereiken doet hij niet veel.

Bij Nico de Schrijver telt haalbaarheid, niet idealisme. Voor hem zijn mensen instrumenten en hij manipuleert hun goed en graag. Hij wordt gevreesd door veel van zijn collega's. Kortom, als mens deugt hij niet. Maar hij fröbelt ook niet en onderscheidt zich zo van de andere hooggeleerden die geen bestuurlijke poot hebben om op te staan. Wellicht kunnen deze mindere kukels enige steun ontlenen aan een kippepoot in dragonsaus. Voorzie per persoon een kippebout van peper en zout en braad die aan in boter. Voeg dan een paar takken verse dragon toe en een glas witte wijn, en laat de bout in een half uurtje met gesloten deksel gaar stoven. Haal dan kip en dragon uit de pan, voeg desgewenst een lepel room toe, en laat de saus inkoken. Serveer de kippepoot overgoten met de saus en versierd met een paar blaadjes dragon.

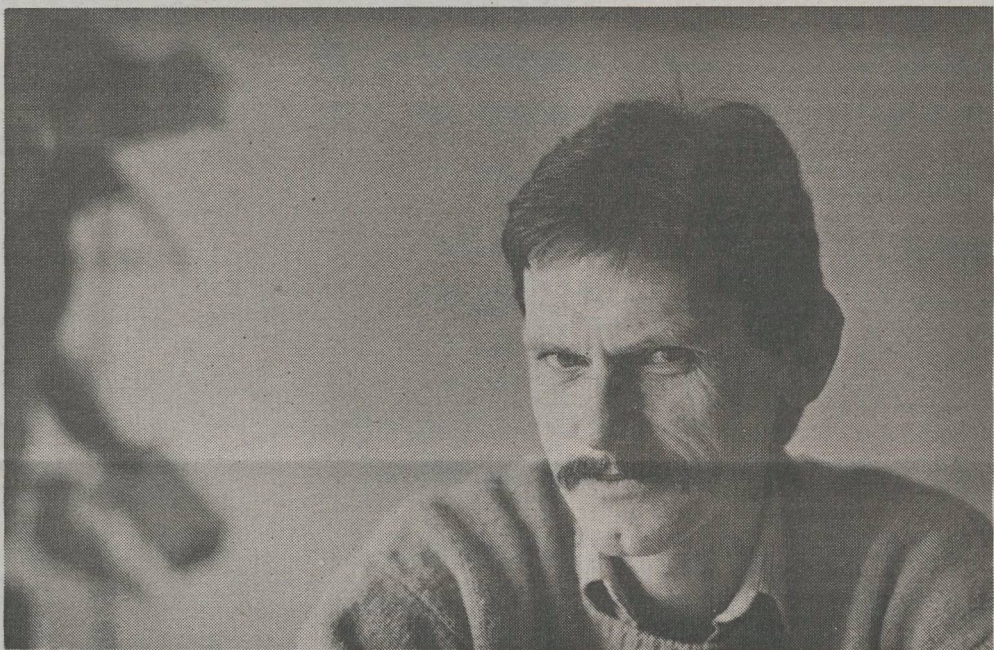
© August Magirus

Positie van Instituut voor Medisch Technology Assessment lijkt verzwakt bij reorganisatie geneeskunde

RUTTEN WEG ALS HOOGLERAAR, TOEKOMST IMTA ONDUIDELIJK

Vragen in de universiteitsraad over de positie van het instituut, geruchten over het aanstaande vertrek van de hoogleraar-directeur, en aan de andere kant tamelijk riante bedragen voor derde geldstroomonderzoek; de berichten over het Instituut voor Medische Technology Assessment (IMTA) zijn op zijn zachtst gezegd gemengd. Her en der groeit de vrees dat het zwaartepunt van het gezamenlijk door de universiteiten van Rotterdam en Maastricht gedragen instituut in de richting van de randstad aan het verschuiven is. Wordt de Maastrichtse IMTA-poot een uitgekleeft filiaal?

Rutten: vrees voor achterop raken van IMTA is ongegrond (foto Franco Gori)

Dat directeur prof. Frans Rutten nu volledig naar Rotterdam overstapt is meer dan een publiek geheim, ofschoon hijzelf nog een formele slag om de arm houdt. Bij de Erasmusuniversiteit is namelijk de fulltime hoogleraarplaats (hij bezet er al een halve) officieel nog niet vrijgegeven. Maar los daarvan is Rutten al wel verhuisd, van Meerssen naar Voorburg, "dus midden tussen Rotterdam en Maastricht", zoals cynici in zijn vakgroep (Economie van de gezondheidszorg, EGZ) beweren. Dat cynisme komt niet uit de lucht vallen. De voorgeschiedenis van het medische TA-instituut is er een van conflicten en misverstanden geweest. Vooral in de vakgroep EGZ verweet men de eigen hoogleraar en dus vakgroepsvoorzitter Rutten dat hij zijn belangen als (aanstaande) directeur van IMTA boven die van de groep stelde. Wat daar al van waar zij, het conflict bevorderde in ieder geval niet de harmonieuze inpassing van het instituut in vakgroep en faculteit. Maar het IMTA kwam er, vorig jaar september: één poot in Rotterdam, waar immers al aan medisch 'evaluatie-onderzoek' werd gedaan, en één poot in Maastricht, waar vooral de economische invalshoek prominent is. Jaarlijks fourneert elke instelling ruim 2,5 ton, terwijl het RL-college van bestuur uit het profileringsfonds nog eens drie jaar lang 50.000 gulden meegeeft. Rutten werd directeur, met in beide instellingen een halve hoogleraarstelling. Per (waarschijnlijk) 1 september 1990 gaat hij nu volledig over naar Rotterdam; een andere reden dan dat hij zich op de zwaarte van de dubbel functie verkeken heeft, wil hij voorlopig nog niet geven.

Wat er nu met IMTA moet gebeuren is op dit moment onderwerp van gesprek in zowel de medische faculteit als die der

gezondheidswetenschappen. Ook het college van bestuur zal zich erover buigen. Het eerste probleem is dat het succes van dit soort instituten, die het moeten hebben van gesubsidieerd - en contractonderzoek, voor een niet onaanzienlijk gedeelte afhangt van het 'boegbeeld': de reputatie van de hoogleraar-directeur. Rutten heeft naar verluidt een goede naam in de wereld van de gezondheidseconomen, en als die exclusief aan Rotterdam wordt verbonden kon dat Maastricht wel eens achterop helpen. Maar Rutten vindt die vrees ongegrond: het TA onderzoek zit in de lift, en er is meer dan genoeg empoel voor beide vestigingen. Of overigens de nieuwe hoogleraar die in zijn plaats bij EGZ komt (de procedure daarvoor is al in gang gezet) ook in IMTA wordt ingezet is zeer de vraag. De vakgroep wil de relatie met IMTA zo los mogelijk houden.

Een ander probleem wordt geschapen door de financiële nood waarin de medische faculteit verkeert. IMTA wordt deels door haar gefinancierd. Daaraan wordt voorlopig niet getornd, althans niet tot de (over anderhalf jaar) geplande evaluatie achter de rug is. Decaan Sturmans meldt echter dat men niet geheel tevreden is over de koers die het IMTA tot nu toe vaart: het is te veel een puur derde geldstroom instituut geworden, dat bovendien te ver af staat van ander evaluatie-onderzoek bij bijvoorbeeld huisarts-geneeskunde of in het ziekenhuis, dus van de eerste en tweede lijn. Naar zijn oordeel zou IMTA daarom steviger verweven moeten worden met bestaande medische researchprojecten en vakgroepen. IMTA wordt dan een soort "visitekaartje", een koepelconstructie waaronder men derde geldstroomactiviteiten bundelt. Hoewel Sturmans dat niet expliciet bevestigt zou dit het bijkomend

voordeel opleveren dat vaste (eerste geldstroom) formatie voor IMTA gewoon al in de betrokken groepen aanwezig is. Niet onwelkom netto effect: een bezuiniging ter grootte van de huidige bijdrage van de faculteit. Rutten voelt op zichzelf wel voor een hechtere aansluiting bij de medische faculteit, maar zou het terugtrekken van de vaste bijdrage uitermate onverstandig vinden. Het medisch TA onderzoek in Rotterdam en Maastricht wordt door de regering als zwaartepunt gezien, en daar moet je dus niet aan tornen, vindt hij.

Bovendien loopt het instituut goed: er zijn al derde geldstroomopdrachten, er komen er meer, en men verwacht veel van zogenoemde kosten/effectiviteits analyses die in het kader van medische vernieuwing in de gezondheidszorg (ontwikkelingsgeneeskunde) structureel door academische ziekenhuizen moeten worden opgezet. Het optimisme van de IMTA-medewerkers over hun potentieel blijkt nog uit iets anders. Volgens onderzoeker (tevens Maastrichts IMTA-beheerder) dr. Ger Haan zal de evaluatie van het instituut al volgend voorjaar plaats moeten vinden, en niet pas een jaar later. Vooral het vertrek van Rutten noopt daartoe, meent hij. Haan is niet bang voor een officiële beoordeling, integendeel: hij verwacht er positieve effecten van. Geruchten over het slecht functioneren van IMTA kunnen dan eindelijk eens ontzenuwd worden, meent hij.

Wammes Bos

Max Weber, tussen verlichting en wanhoop

Max Weber (1864-1920) staat te boek als een van de belangrijkste grondleggers van de sociologie. Maar een bescheiden vakwetenschapper was hij allerminst. Niet voor niets wordt hij regelmatig in één adem genoemd met Nietzsche, Marx en Freud. Evenals deze drie denkers is Weber een filosoof van de moderne tijd. Hij heeft een beslissend stempel gedrukt op het sociale en politieke denken in de twintigste eeuw. Veel thema's waar wij ons nog altijd het hoofd over breken, heeft Weber als eerste aan de orde gesteld.

De toenemende secularisatie, de voort-hollende bureaucratisering, de onstuitbare opmars van de wetenschap: voor een groot deel zijn dit processen die uniek zijn voor de moderne westerse samenleving. Maar waarom kon de wetenschap alleen in het westen zo'n hoge vlucht nemen? Waarom wist de westerse mens zich als eerste uit de ban van de godsdienst te bevrijden? Weber heeft intensief gezocht naar de verklaring voor dit type van veranderingen. Daarbij was niet alleen wetenschappelijke nieuwsgierigheid Webers drijfveer. Voor hem stond iets belangrijkers op het spel: aan de geschiedenis probeerde Weber het toekomstige lot van onze maatschappij af te lezen. De moderne wereld is immers niet alleen maar een rationele wereld. Het is ook wereld vol spanningen en conflicten.

Moderne dilemma's

Anders dan de Verlichtingsfilosofen dachten, is de modernisering van de maatschappij een proces dat nieuwe dilemma's en fricties oproept. Het betekent bijvoorbeeld dat wetenschap los is komen te staan van religieuze en politieke waarden. Het betekent ook dat het ware, het goede en het schone geen eenheid meer vormen. Mede daardoor lijkt het alsof de wereld uiteen gevallen is in aparte compartimenten: wat mooi is hoeft niet goed te zijn, wat goed is hoeft niet waar te zijn. De Nederlandse dichter Armando bracht dit moderne levensgevoel eens mooi onder woorden toen hij over de Berlijnse Muur uitriep: Wat een prachtig kunstwerk! Voor de moderne westerse mens kan dat wat moreel verwerpelijk is, toch in esthetische zin aantrekkelijk zijn. Maar tegelijkertijd geven zulke ervaringen als van Armando ook vaak aanleiding tot wanhoop. Meer wetenschap, meer staat, minder godsdienst; dat alles leidt tevens tot een verbodskeling van de cultuur en tot een zekere desoriëntatie in het persoonlijk leven. Anders dan de middeleeuwse mens beschikt de moderne mens niet meer over duidelijke bakens die zijn leven kunnen sturen. De winst- en verliesrekening die Weber van de moderne tijd heeft opgemaakt, is genuanceerder dan die van Marx, Nietzsche of Freud. Hij is optimist noch pessimist, rationalist noch romanticus, liberaal noch conservatief. Juist die eigenschap, het niet willen kiezen tussen dit soort van alternatieven, kenmerkt veel van zijn werk. Hoe moeilijk dit weifelen voor Weber echter is geweest, illustreert zijn persoonlijk leven.

Zenuwcrisis

Webers carrière begon glansrijk. Pas dertig jaar oud wordt hij benoemd tot hoogleraar in de staatsrechtshoudkunde in Freiburg. Kort daarop vertrekt hij naar de meer prestigieuze universiteit van Heidelberg. Maar nog geen jaar later, in 1897, stort hij volledig in, na een diepgaand conflict met z'n vader. Weber lijdt ruim vijf jaar aan een zenuwcrisis; tot intellectuele arbeid is hij nauwelijks meer in staat.

Om de cyclus van depressies te doorbreken begint Weber na 1900 te reizen. Vrijgesteld van onderwijsverplichtingen (de universiteit van Heidelberg gaf Weber voor onbepaalde tijd betaald verlof, toentertijd een opmerkelijk genereus gebaar) geven zijn reizen naar Italië en naar de Verenigde Staten hem nieuwe intellectuele impulsen. Weber verdiept zich in de traditie van het calvinisme en ontwikkelt ideeën voor de studie die hem beroemd zou maken: *Die protestantische Ethiek und der Geist des Kapitalismus*. In dit boek legt Weber een verband tussen de calvinistische moraal en de groei van het kapitalisme.

Over de oorzaken van Webers zenuwcrisis is heel wat gespeculeerd. Maar zeker is dat het conflict tussen zijn zakelijk ingestelde vader en zijn diep religieuze moeder voor Weber tot een conflict werd met zichzelf. Niet toevallig gaat zijn belangstelling na z'n ziekte allereerst uit naar de relatie tussen religie en kapitalisme, naar de verhouding tussen een ethische en een zakelijke levenshouding. Maar ook in later werk keert dit thema terug. Steeds benadrukt Weber daarbij het onoplosbare conflict dat in de moderne tijd is ontstaan tussen een religieus geïnspireerde ethiek en de economische eisen van zakelijkheid en rationaliteit.

Actualiteit

Weber ontwikkelt zich na 1902 tot een gevierd spreker en een gevreesd polemicus. Elke poging om moderne tegenstellingen, fricties en conflicten te verdoezelen, kon rekenen op zijn hoon. Ethiek en economie zijn niet met elkaar te verzoenen, net zo min als politiek en wetenschap dat zijn. In dit opzicht was Weber, ook voor zichzelf, wellicht te streng. Maar tegelijkertijd bezit zijn werk juist vanwege die intellectuele strengheid nog altijd actualiteit. Weber maakt duidelijk dat de moderne wereld nieuwe dilemma's schept. Niet alleen is onze maatschappij geen harmonieus geheel meer, die harmonie zal nooit terug keren ook.

Rein de Wilde

In het kader van de colleges *Algemene Wetenschappen* houdt Rein de Wilde vier lezingen rond het werk van Max Weber. Woensdag 15, 22, 29 november en 6 december; van 16.30 tot 17.30 uur; Jezuiten klooster, Kamer 1090.

Studentenboden in Polen

Sinds 1945 hebben er nergens op de wereld zulke ingrijpende veranderingen plaatsgevonden als we nu in Oost-Europa zien gebeuren. Vooraanstaande vertegenwoordigers van het Warschau Pact weten dat het alle lidstaten vrij is de organisatie op elk gewenst moment te verlaten. In de Sovjet-Unie wordt openlijk gepleit over de fouten van 'onfeilbaren', in Hongarije vinden binnenkort volledig vrije verkiezingen plaats en in Polen is de regering ervan overtuigd in anderhalf jaar tijd niet minder dan de totale overgang van socialisme naar kapitalisme te hebben bereikt.

Voor het eerst in ruim veertig jaar hebben grote groepen bewoners van deze landen ook weer het idee gekregen dat het zin heeft zich te bemoeien met het beleid van tot voor kort onaanstaande autoriteiten, in het belang van hun eigen toekomst. Op lokaal, regionaal en landelijk niveau zijn de laatste tijd dan ook vele pressiegroepen, vakbonden, belangenverenigingen en andere oppositiebewegingen ontstaan, die allemaal een ding gemeen hebben: ze willen de oude machthebbers onophoudelijk en zonder schroom met hun kritiek.

De academische wereld speelt traditiegetrouw een belangrijke rol in deze moeilijke tijden zoals deze. Evenals bij ons tegen het einde van de jaren zestig, staan ook nu in Oost-Europa de studenten voorop de barricaden en leggen ze met hun eisen rond veranderingen aan de universiteit indirect de basis voor belangrijke politieke veranderingen. In Polen is dat patroon op dit moment het duidelijkst. Onze verslaggever nam er poolshoogte van met leiders van de twee studentenbonden.

De hoofdeuropoort van de universiteit van Warschau is behangen met spandoeken van de studentenbond NZS tegen de militaire training tijdens de studie

Revolutie of gezapigheid?

dan toe verboden maatschappelijke organisaties zouden worden gelegaliseerd. Solidariteit hoefde daarop niet lang te wachten, de journalistenbond en Boeren-solidariteit moesten iets meer geduld hebben, maar erkenning van NZS werd keer op keer uitgesteld. Zieminski: "De rechtbank viel over een clausele in onze statuten, waarin we ons het recht op staken toekennen. Volgens de rechter staat er in de 'wet op sociale toezien' niet dat een studentenorganisatie mag staken. Maar er staat evenmin dat we dat niet mogen. Daarom hebben we vastgehouden aan dat stakingsrecht. We stonden in onze overtuiging trouwens niet alleen; in de jurisdictie hebben we ons gelijk aangetoond."

Op 23 mei vormde de weigering van de rechter om NZS te erkennen voor enkele honderden studenten aanleiding om woevend de straat op te gaan. De studenten raakten direct slaags met de politie, twintig van hen werden gearresteerd en sommigen werden bij hun aanhouding door de politie mishandeld. "Direct na dat brute politie-optreden hebben we besloten niet alleen vast te houden aan het recht op staken, maar bovendien dat recht meteen uit te voeren. Ter ondersteuning van onze actie in Warschau hebben studenten in 43 verschillende hoger onderwijs-instellingen toen eveneens de studie neergelegd", vertelt Tomek Zieminski met gepaste trots. "Maar het tijdstip was bijzonder on-

gelukkig. Ten eerste omdat mei en juni jaren '68 examenaanden zijn en we die niet wilden verstoren en ten tweede omdat de verkiezingen voor de deur stonden. Op 1 juni zouden de eerste vrije verkiezingen in Polen sinds de Tweede Wereldoorlog plaatsvinden, met NZS-vertegenwoordigers als controleurs in de stembureaus. We konden niet anders dan de staking van de studentenorganisaties en volledige democratie) doen een buitenstaander dan hadden we niet kunnen toezien op een eeuwig verloop van de verkiezingen. Het jaar later, Zieminski kan zich niet hebben om de resultaten te vervalsen. "Ten eerste hadden bovendien het vermoeden, dat omdat we nu in Polen zitten en bovendien Partij ons wilde zien staken, om zo wat twintig jaar later leven; en ten tweede onenigheid te kunnen aantonen tussen ons en Solidariteit. Ook al hadden we ons niet met de studenten. Dat was in onze meningsverschillen, het was voor ons wel even anders."

Op 23 mei vormde de weigering van de rechter om NZS te erkennen voor enkele honderden studenten aanleiding om woevend de straat op te gaan. De studenten raakten direct slaags met de politie, twintig van hen werden gearresteerd en sommigen werden bij hun aanhouding door de politie mishandeld. "Direct na dat brute politie-optreden hebben we besloten niet alleen vast te houden aan het recht op staken, maar bovendien dat recht meteen uit te voeren. Ter ondersteuning van onze actie in Warschau hebben studenten in 43 verschillende hoger onderwijs-instellingen toen eveneens de studie neergelegd", vertelt Tomek Zieminski met gepaste trots. "Maar het tijdstip was bijzonder on-

het goed zijn als er universiteitsraden opgericht zouden worden, met daarin ook jonge medewerkers. En de universiteit moet de mogelijkheid krijgen om door de verkoop van eigen onderzoek aan derden zelf geld te verdienen." De meeste punten zijn voor een Nederlandse academicus gesneden koek, maar NZS is ervan doordrongen dat er nog heel wat water door de Wisla zal stromen, voordat alles verwezenlijkt is. Hoewel Zieminski enig verband ontdekt, is toch duidelijk, dat de Westeuropese universiteitsvormingen van eind jaren zestig volledig aan Warschau voorbij zijn gegaan. De aanzet van de kant van de studenten is destijds wel gegeven, maar die werd toen door hard optreden van de politie in de kiem gesmoord. Duizenden studenten belandden in de cel, professoren verloren hun baan. En omdat onder de rest van de bevolking geen enkel begrip was voor de studentenprotesten, bloede deze democratisering-spoeding dood. Het lijkt erop dat NZS de Poolse universitaire wereld een tweede kans geeft.

Censuur

Twee andere aspecten uit het 'eisenpakket' van NZS zijn wel typisch Pools, of in elk geval typisch Oosteuropes, te noemen: afschaffing van de censuur op boeken en oplossing van de woningnood onder studenten. Tomek Zieminski: "Het

Vlak voor het begin van het nieuwe studiejahr, op 22 september, is de Poolse Onafhankelijke Studentenbond NZS eindelijk gelegaliseerd en daarmee op gelijke voet komen te staan met de Poolse Studentenunie ZSP, die door de meeste Poolse studenten wordt gezien als een verlengstuk van de Communistische Partij. NZS bond was met die erkenning de laatste van alle in december 1981 verboden organisaties om zijn wettelijke status terug te krijgen. Die was de studenten bij de uitroeping van de staat van beleg, slechts een jaar na de eerste erkenning van de NZS, afgenomen. Tegelijkertijd vielen ook alle andere Poolse oppositiegroepen, waaronder de toen zes miljoen leden tellende vakbond Solidariteit, ten slachtoffer aan de opruimingsdrang van de communistische machthebbers. Generaal Jaruzelski, de huidige president en ook in 1981 al de machtigste man van Polen, was het 'brein' achter die grote schoonmaak. Hoewel hij ten tijde van het besluit zelf op vakantie in het buitenland was, heeft Jaruzelski de verantwoordelijkheid ervoor nooit proberen te ontlopen. Integendeel, hij ging er de voorbije acht jaar prat op door de uitroeping van de staat van beleg een Sovjet-interventie in Polen te hebben voorkomen. In die verklaring zat zeker een deel van de waarheid, maar niet de gehele: met de staat van beleg probeerde Jaruzelski tevens in één klap alle mogelijke bedreigingen voor zijn machtspositie weg te nemen.

Anders

Het pakte anders uit: met de grootste mogelijke moeite en alle daarbij gebruikelijke repressie, werkte Jaruzelski's scenario nog geen acht jaar. Gedurende die tijd ontstond ondergronds een hechte samenwerking tussen de twee grootste illegale groeperingen in Polen: Solidariteit en NZS. In donkere cafeetjes of bij mensen thuis overlegden de samenzweerders tegen de regering over hun gemeenschappelijke eisen. Waarbij echter nooit uit het oog werd verloren, dat de twee organisaties zich op verschillende doelgroepen richtten; Solidariteit op de arbeiders, NZS op de studenten. Te spreken van één organisatie, of van NZS als onderdeel van So-

Tomek Zieminski (NZS)

lidariteit, was (en is) dan ook niet juist. De communistische partij als gemeenschappelijke vijand dreef de twee illegale groeperingen simpelweg in elkaars armen. Meer dan een LAT-relatie is daar echter nooit uit voortgekomen; voor een trouwpartij was geen enkele basis. En sinds NZS wettelijk erkend is, is Solidariteit zelfs in de regering zit, is daarvoor al helemaal geen reden meer. NZS moet nu de geestes veranderingen in het hoger onderwijs (de studentenbond richt zich niet alleen op de universiteiten, maar ook op hogescholen) gedaan zien te krijgen van een nieuwe minister van onderwijs, de uit de Solidariteitsstal afkomstige Henryk Samsonowicz. Sinds Solidariteit deel uitmaakt van de regering zijn de standpunten verder uit elkaar gedreven.

De verhouding tussen studentenbond en vakbond is er nu al door beïnvloed en betrokken NZS'ers vrezden zelfs scheuringen binnen hun eigen organisatie. Sommige leden zullen Solidariteit willen blijven steunen, anderen streven nog meer dan nu naar een eigen weg.

Zorgelijk

Zorgelijke tijden dus voor Tomek Zieminski, de voorzitter van het landelijk overlegorgaan van NZS. En dat op nauwelijks een maand na het feest van de erkenning van zijn studentenbond. Zieminski is zesdejaars letterenstudent en heeft bij gebrek aan accommodatie voor het landelijke NZS-overleg een kamertje van de afdeling Warschau ingepalmd. Dat betekent dat er voor die plaatselijke groep nog een ruimte van ongeveer zes vierkante meter overblijft. Daarin staat een boekenkast met wat pamfletten, een doos met lege ordners (de organisatie is pas net legaal, een administratie is kennelijk nog niet aangelegd), een vervallen bureau met een telefoon en twee stoelen. Op de muur is een grote anarchistische ster geschilderd. Studenten lopen met veel kaabaal af en aan, hebben een vastberaden revolutionaire blik in de ogen, maar lijken verder weinig om handen te hebben. Toch ontkomt de bezoeker niet aan de indruk, dat hier belangrijk werk verricht wordt. De aanpalende kamer, tijdelijk bezet door voorzitter Zieminski, is iets groter, maar het meubilair is hetzelfde: oud en vervallen. Er staat een soort tafel waarvan een poot ontbreekt en een kast met twee afsluitbare deuren, maar die zijn nutteloos omdat de zijkant verdwenen is. Verder veel stoelen; blijkbaar is dit de vergaderruimte. De muren zijn helemaal kaal en een gordijntje voor de hoge ramen kon er ook niet meer van af. Dit indrukwekkende zenuwcentrum van NZS is eind september bereidwillig afgestaan door concurrent ZSP, die elders in het universiteitscomplex nog beschikt over heel wat professionelere accommodatie.

Echte leden

Volgens Tomek Zieminski is ongeveer tien tot vijftien procent van alle 270.000

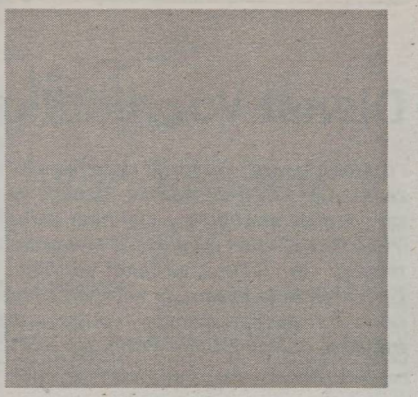
Tegenstelling

De tegenstelling tussen NZS en ZSP is levensgroot. Jozefiak heeft een degelijke werkruimte met een keurig bureau en een eigen secretaresse tot zijn beschikking. Het meubilair is weliswaar oud, maar nog in goede staat. Terwijl bij NZS om de vijf minuten iemand komt binnenstormen met een brandende kwestie voor de voorzitter, verstoort hier niemand het gesprek. Ofwel zoekt niemand contact met Marek Jozefiak, ofwel houdt zijn secretaresse het volk in bedwang. De sfeer is gezapig. Op de gang geen schreeuwende studenten, wel af en toe een bedaarde oude heer. Oud is Jozefiak nog niet, maar het studentenleven heeft hij toch al weer enkele jaren achter zich. Hij studeerde elektronica aan de technische universiteit van Wroclaw en behoort volgens NZS'ers tot "de velen die via de studentenbond een carrière in de Communistische Partij willen maken". Omdat ZSP jarenlang aan de leiband van die partij heeft gelopen, zit de bond nu opgescheept met het stigma van afhankelijkheid van de oude machthebbers. Ten onrechte, volgens Jozefiak. "Slechts weinig ZSP-leden zijn partijlid. En hoewel ZSP ook geen onderdeel van de Partij is, beschouwen veel studenten ons toch als partijgezin. De verklaring daarvoor vinden ze in onze afhankelijkheid van het ministerie van onderwijs. Aangezien de minister altijd een communist was, werden wij ook als zodanig beschouwd. Maar met even weinig recht zou je dan nu NZS een regeringsgezinde organisatie mogen noemen."

Bovendien, zo tracht Jozefiak zijn betoog te onderbouwen, "is in 1982 de politieke basis van ZSP veranderd. We heten sinds dat jaar 'Studentenbond en vakbond ZSP' en daarmee is meteen het belangrijkste doel van onze organisatie aangeduid: het welzijn van de studenten tot dat ze hun eerste baan hebben. In de statuten is toen komen te staan dat de ZSP met alle bestaande politieke partijen wil samenwerken. Vorige maand hebben we zelfs dat nog overboord gegooid. We hebben nu bepaald, dat ieder ZSP-lid zelf maar moet uitzoeken bij welke politieke partij hij zijn heil zoekt. Politiek zijn we dus volledig neutraal en onafhankelijk gebleven." Bij NZS lacht men om die redenatie. Tomek Zieminski: "Inderdaad, de socialistische studentenunie ZSP heeft zich in 1982 officieel opgeheven, zogenaamd om hun zelfstandigheid te laten zien. Maar omdat dezelfde mensen aan het roer bleven, ze in hetzelfde gebouw bleven zitten en dezelfde gebruiken hanteerden als vóór die 'wijziging', was voor iedereen duidelijk dat ZSP een verlengstuk van Partij en regering was gebleven. De verandering was puur cosmetisch! En dat ze pas vorige maand 'de Partij als centrale macht in de Poolse samenleving' officieel uit de statuten hebben gehaald, is op zich al een schande. De ZSP-bestuurders waren en zijn geen studenten, het zijn gewoon carrierejagers. Ze zeggen dat ze het welzijn van alle studenten behartigen, maar in de zes jaar dat ik studeer, heb ik daar nog nooit wat van gemerkt."

Ronde Tafel

Tijdens de Ronde Tafel-besprekingen van begin april is door de toenmalige regering en de oppositie afgesproken, dat alle tot

is nu zo dat veel boeken in onze bibliotheek verboden zijn voor de meeste studenten. Het gaat dan niet om kostbare oude boeken, maar om politiek of militair gevoelige werken. Inzage is doorgaans alleen mogelijk na een schriftelijke garantie van de tutor over de absolute noodzaak voor iemands onderzoek. En dan nog wordt toestemming vaak geweigerd. De woningnood onder Poolse studenten is schrikbarend. Alleen al in Warschau zijn tweeduizend plaatsen te weinig en de kamers die er zijn, verkeren in een erbarmelijke staat. De oplossing vindt men voorlopig in het plaatsen van vier of vijf studenten in een kamer die bestemd is voor drie mensen."

En dat leidt tot situaties, waarin studeren in elk geval niet meer mogelijk is. Een kamer van ongeveer 25 vierkante meter, met daarin vijf bedden (of in elk geval matrassen), wat stoelen en zegge en schrijve één bureau, is geen luxe. Zonder een strak rooster om te regelen wie wanneer hoe lang achter het bureau mag zitten, loopt het zelfs snel uit op ruzie. De gemiddelde Poolse studentenkeuken is evenmin overdreven ruim. Bovendien moet die gedeeld worden met vaak maar liefst veertig anderen. Iedereen kent de puinhopen in Nederlandse studentenhuizen waar meer dan drie studenten een keuken beheren, men kan zich dan ook voorstellen hoe een Warschau student zich moet behelpen. Wederom geldt: zonder dienstrooster loopt het koken elke dag uit op ruzie.

Geld

Een andere oplossing is het huren van een kamer op een privé-adres. Maar de mogelijkheden daarvoor zijn gering, omdat ook onder niet-studenten de woningnood groot is. Zo groot zelfs, dat mensen minstens 25 tot 30 jaar op een wachtlijst staan, voordat ze voor een woning in aanmerking komen. Er is zelfs een geval bekend van een man, die na zeventig jaar een woning kreeg toegewezen. Gevolg is dat de meeste Polen zeker tot hun veertigste, maar vaak zelfs langer, bij hun ouders moeten blijven wonen. De aangebouwde man of vrouw trekt daar vervolgens ook bij in en als er dan nog kinderen komen, wordt het op zo'n tweekamerflatje al gauw erg druk. Niet verwonderlijk dus dat de gemiddelde kinderschaar drastisch afneemt.

Waar toch nog een kamer wordt aangeboden, is de huur te hoog voor de meeste Poolse studenten. Want hebben ze een groot gebrek aan woonruimte, hun gebrek aan geld is zo mogelijk nog groter. De hoogte van de beurs is afhankelijk van het inkomen van de ouders, maar is in geen enkel geval genoeg om van te leven. "We hebben in het overleg met de minister onlangs nog wel voor een hogere beurs gepleit, maar hij heeft ons wat dat betreft toch weinig kunnen beloven", vertelt Marek Jozefiak. "De enige garantie die we hebben gekregen, is dat de beursen de inflatie zullen volgen."

Of ze willen of niet, de studenten in Polen zullen wel moeten werken naast hun studie. En daar komt dan de grote aantrekkingskracht van ZSP om de hoek kijken. Niet alleen bemiddeld deze bond bij het krijgen van losse baantjes en een werkvergunning, maar tevens zijn de buitenlandse reizen van ZSP voor veel studenten een uitgelezen kans om wat geld te verdienen. Een vorig jaar afgestudeerde biologie-studente kijkt weemoedig terug op de mogelijkheden die ze tijdens haar studie had. "Studenten mogen in Polen voor half geld reizen en bovendien zijn vliegtickets naar het buitenland goedkoper. Als lid van ZSP kreeg je dan nog eens extra korting op zo'n reis, die door alle studenten slechts werd gebruikt om

Marek Jozefiak (ZSP)

harde valuta te verdienen. Werken in een bar in Engeland (bijna altijd illegaal), druiven plukken in Frankrijk, ziekenhuizen schoonmaken in Zweden of gewoon handel drijven met in Singapore gekochte computers, alles was mogelijk. Die verre reizen, die ZSP organiseert, lijken ondanks alle kortingen toch wat duur voor een student, maar geloof me dat iedereen die reis er dubbel en dwars uithaalt. Niemand die zich slechts voor vakantie inschrijft. Bij werk binnen de Poolse grenzen geldt bovendien de regel dat een student zeker vier of vijf keer zoveel verdient als een afgestudeerde. Ik ben nu weliswaar bioloog, maar ik kan het me eenvoudigweg niet permitteren een baan als onderzoeker te nemen. Zoveel houd ik niet van mijn vak, dat ik me erdoor laat verhongeren."

Militaire training

Een gemeenschappelijk strijdpunt van NZS en ZSP is de volledige afschaffing van de verplichte militaire training voor iedereen in het vierde studiejahr. In dat jaar moeten alle studenten (jongens en meisjes) een dag per week les volgen in militaire strategieën, oorlogsdoctrines en alles wat daar bijhoort. Vanaf dit studiejahr is er al het een en ander gewijzigd, maar zeker daarvoor heerste er een echte kazernesfeer. 's Morgens reveil, met presentiecontrole en vervolgens lessen in oorlogstactiek en militaire geschiedenis. De studenten leerden er hoe ze wapens moesten gebruiken en hoe je een handgranaat of een Kalashnikov herkent. Een uniform hoefden de meeste studenten niet te dragen, hoewel geneeskunde-studenten voor de meeste studenten verschijnen. Voor de meisjes was er bovendien EHBO-les. Een mannelijke Florence Nightingale zal in elk geval niet uit Polen komen. Voor de studenten - op een enkele uitzondering na - was het hele programma een grote ellende. Een vijfdejaars: "Werkelijk afschuwelijk, gewoon zonde van je tijd. De studie op zich kost al zoveel tijd, die extra dag zou je goed kunnen gebruiken. En als het dan nog enig nut had, was het tot daar aan toe, maar ze zijn er telkens weer in geslaagd om de meest ondeskundige officieren als leraar op ons af te sturen. Het is lachwekkend als je als geschiedenisstudent eerst van een bekende professor bent ingelicht over een bepaalde periode en datzelfde onderwerp vervolgens door zo'n onbenul krijgt voorgeschoteld. Wie interesseert zich er bijvoorbeeld voor om te weten hoeveel mensen zich op een gemiddeld NAVO-schip bevinden? En dan die uitspraak van bepaalde NAVO-wapens: cruise missies werd steevast kroei-

minoeteemen. Het was een grote farce." De wijze van examineren is met ingang van het nieuwe studiejahr wel veranderd. Vorig jaar nog werden de verschillende onderdelen afgesloten met een zwaar examen en bij een onvoldoende moest de hele cursus opnieuw. Op absentie stond dezelfde straf. Bij het afsluitende examen in mei was men nog strenger: als dat niet voldoende was, moest het hele jaar over, ook al had je voor je normale tentamens alleen maar tien gegaald. Dat is nu allemaal wat minder strikt geworden, de invloed van de examenuitslagen op de normale studie is ook wat minder. Bovendien staat het hele militaire onderwijs nu onder het gezag van de rector, in plaats van het ministerie van defensie. ZSP is hiermee voorlopig heel tevreden, maar NZS rust niet voordat de hele militaire training is opgedoekt. Vlak onder het raam van het NZS-kamertje, bij de hoofdeuropoort van de universiteit, voert de studentenbond dan ook al enige weken actie tegen alle militaire aspecten in het onderwijs. Met spandoeken en folders hoopt men mede-studenten te overreden tot een boycot van de wettelijke kwelling. Actief

Wie praat met vertegenwoordigers van NZS, krijgt snel de indruk, dat de gemiddelde Poolse student politiek bijzonder actief is en bereid is zijn kostbare tijd te steken in het voeren van acties ter verbetering van de positie van universiteiten en studenten. Als je de ledenaantallen eens goed bekijkt, dan blijkt echter toch dat de overgrote meerderheid (75%) zich bij geen van beide studentenbonden heeft aangesloten. Tomek Zieminski ziet de toekomst desondanks niet zo somber in. "Je ziet het in elke maatschappij, dat de meerderheid niet publiek actief is. Maar toch wil ik onze aanhang niet gering noemen. En bovendien zijn er naast de onze nog allerlei andere organisaties waarvoor studenten zich inzetten, zoals katholieke en communistische, maar ook anarchistische, liberale en conservatieve groeperingen. Die hebben allemaal weliswaar maar weinig leden, maar ze tellen wel mee. En dan heb je natuurlijk nog het verschijnsel, dat velen pas echt actief worden, als daar een belangrijke aanleiding voor is. In het dagelijks leven zijn deze mensen niet zichtbaar, maar ze zijn wel degelijk politiek bewust en bereid voor hun ideeën de straat op te gaan, indien dat nodig is."

Bart Brouwers

De verhouding tussen studentenbond en vakbond is er nu al door beïnvloed en betrokken NZS'ers vrezden zelfs scheuringen binnen hun eigen organisatie. Sommige leden zullen Solidariteit willen blijven steunen, anderen streven nog meer dan nu naar een eigen weg.

Universiteit

Algemeen

Promotie drs. P. Falger

Op 16 nov. promoveert drs. P. Falger op het onderwerp:

'Life-span development and myocardial infarction: an epidemiological study'. Promotoren prof.dr. A. Appels en prof.dr. J. Munnichs.

Drs. Falger heeft in een vergelijkend onderzoek de levensloop bestudeerd van 133 mannen met een eerste hartinfarct (35-69 jaar), 133 even oude 'gezonde' mannen uit de directe woonomgeving en 192 even oude ziekenhuispatiënten; beide controlegroepen hadden geen hartinfarct meegemaakt. Hij heeft een groot aantal risicofactoren voor het krijgen van een hartinfarct vergeleken: leefgewoonten (o.a. roken en overmatig koffiegebruik), het Type A-risico-gedragsspatroon (gejaagdheid, agressie, vijandigheid), belastende levensgebeurtenissen ('stress') en verschijnselen van 'vitale uitputting', voorafgaande aan het infarct. Alle genoemde factoren kwamen bij hartinfarctpatiënten vaker voor, maar hadden een verschillend gewicht, afhankelijk van de levensfase waarin het infarct zich voordeed.

Promotie drs. J. Verschuuren

Op 17 nov. promoveert drs. J. Verschuuren op het onderwerp:

'Experimental autoimmune myasthenia gravis'. Promotor prof.dr. P. van Breda Vriesman. Het onderzoek van drs. Verschuuren speelt zich af op het gebied van de neuro-immunologie. Myasthenia gravis is een zogenaamde auto-immune ziekte; antilichamen beschadigen daarbij de overgang van zenuw naar spier. De antilichamen die bij deze ziekte in het lichaam circuleren verminderen de hoeveelheid receptoren op de spier, die nodig zijn voor een goede signaal-overdracht van de zenuw naar de spier.

Drs. Verschuuren heeft het diervorm van myasthenia in de rat verder uitgewerkt en aangetoond dat het verlies aan receptoren niet de enige factor is die de ernst van de ziekte bepaalt. Verder heeft hij een bij de mens gebruikte elektrofysiologische test aangepast voor gebruik in de rat, zodat de elektrofysiologische afwijkingen bij myasthenia gravis in groter detail bestudeerd konden worden. Antilichamen die een rol spelen bij deze ziekte blijken gemeenschappelijke kenmerken te bezitten, die aangetoond werden met behulp van anti-antilichamen (anti-idiotypen). Door middel van deze anti-idiotypen vormen antilichamen een netwerk van interacties, waarvan een regulerende werking uitgaat. Deze regulerende werking kan therapeutisch worden aangewend.

Promotie drs. J. Drieman

Eveneens op 17 nov. promoveert drs. J. Drieman op het onderwerp:

'Drug targeting to the kidney'. Promotor prof.dr. H. Struyker Boudier. Een prodrug is een geneesmiddel dat zelf niet actief is maar eerst in het lichaam geactiveerd moet worden. Als de activatie van de prodrug voornamelijk in één orgaan plaatsvindt kan een orgaan-selectieve werking optreden. Dit kan

om twee redenen belangrijk zijn: ten eerste kan het effect op het doelorgaan vergroot worden en ten tweede worden de bijwerkingen van het actieve geneesmiddel verminderd.

Drs. Drieman heeft onderzoek verricht naar het mechanisme van de nier-selectieve vaatverwijding van de prodrug CGP 22979. Aan de hand van de resultaten heeft hij een model opgesteld. De belangrijkste elementen daarvan zijn: een selectieve opname van de prodrug in de nier-tubuluscellen, een intracellulaire omzetting naar de actieve verbinding en een snelle inactivatie van de actieve verbinding, zodat het effect plaatselijk blijft.

Dit model heeft hij vervolgens getest en uitgebreid met behulp van twee model verbindingen. Geconcludeerd kan worden dat deze prodrugbenadering interessante mogelijkheden biedt voor de lokale afgifte van geneesmiddelen, wat bijvoorbeeld van belang kan zijn in de behandeling van nieraandoeningen als acuut nierfalen en focale glomerulosclerose, of bij niertransplantaties.

Sint Nicolaas

Op za. 2 dec. zal St. Nicolaas een bezoek brengen aan onze universiteit. Tussen 13.00 en 17.00 uur kunt u met uw (klein)kinderen, van 0 tot 8 jaar, op afdientie komen bij de Goedheidsgang in de kantine, TS53. Aanmelden uiterlijk 17 nov. bij voorkeur op een formulier bij Leny Brinkhuizen Cz, TS53, tel. 888210. U krijgt tijdig bericht op welk tijdstip u verwacht wordt. Uiteraard zijn er dan nog wel wat meer kinderen en ouders, maar niet iedereen behoeft meer van begin tot eind aanwezig te zijn. U kunt daarbij een voorkeur voor een tijd uitspreken en wij hopen dat de Pieten daar dan rekening mee kunnen houden!

Avond-operating vaxcomputers

Met ingang van 1 sept. '88 werd de periode, dat voor VAX-gebruik operators aanwezig waren, verruimd van 08.00 -20.00 uur (was 09.00-17.00 uur). Na één jaar werd geconstateerd, dat m.n. na 18.00 uur niet of nauwelijks van dit aanbod gebruik werd gemaakt (10 keer in 13 mnd.). Vandaar dat met ingang van 1 nov. op werkdagen operators voor het gebruik van VAX-computers aanwezig zullen zijn van 08.00 tot 18.00 uur. Op de overige tijden zijn de computers wel beschikbaar voor unattended service.

Agenda KOKO

vr. 10 nov.: tapcurus
za. 11 nov.: commissarissendag
zo. 12 nov.: vlaaienbakken 11.00 uur f5,-
di. 14 nov.: video oc coming to america, 20.30 & 22.30 uur f 1,50
- wo. 15 nov.: 46e alv, 20.00 uur. Agenda: 1. opening; 2. bespreking notulen; 3. post in/uit; 4. mededelingen; 5. halfjaarrealisatie; 6. halfjaarverslag fincie; 7. verbouwing; 8. contributieverhoging; 9. verslag boncie; 10. nagekomen punten; 11. rondvraag; 12. sluiting
ma, di, wo (Vegetarisch), do: mensa 19.00 uur. Inschrijven op de kroeg voor 16.00 uur. Max. 30 pers.
KOKO, Hoogbrugstraat 1, tel. 215418.

Agenda Tafelstraat 13

Open avonden.
di. 14 nov.: 19.30 uur. Lezing in de cyclus 'Milieu en toekomst' in de Filmzaal, TS53. Prof.dr. Victor Westhoff (Nijmegen) over 'Omgang met de natuur vanuit een boeddhistische en taoïstische levenshouding'.
wo. 15 nov.: Koerdische avond. Het programma ziet er als volgt uit: 18.00 uur koerdische maaltijd. 19.30 uur optreden met zanger met koerdische liederen. 20.00 uur Jamil Sharaf

info: tel. 887141/7210.

18-11 Voorlichtingsdag Economie, TS53.
22-11 Lezing: 'De Russische architectuur', door Kees Christiaanse. Aula, 20.00 uur.
23-11 Promotie R. Mertens, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
23-11 Promotie G. ten Velde, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.
24-11 Promotie A. Schrijvers, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
24-11 Promotie Hr. Mahabier, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.
24-11 Congres Economie van de Ouderenzorg, MECC, info: tel. 887439.
28-11 t/m 1-12 Cursus "Onderzoek en verpleegkunde in de cardiologie". Info: Mw. Senten, Verplegingswetenschap RL, 887284.
29-11 Lustrumsymposium "Leren om te functioneren", Faculteit der Economische Wetenschappen. Aula, TS53, 13.30 uur. Info: B.Staveaux, 888235.
30-11 Promotie J. Tordoir, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
30-11 Promotie H. Vonsee, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.
30-11 Lezing: 'De Russische beeldende kunst, in het bijzonder Malevich', door Joop Joosten.

Dienst Voorlichting

"Bulletin" wordt verzorgd door de Dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redactrice van deze rubriek, Noortje van Putte, kamer 0010, Bouillonstraat 3, op speciale kopijbladen (bij haar verkrijgbaar). Kopij dient UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR ingeleverd te worden voor de Observant die de donderdag daarop verschijnt. De Dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Externe berichten worden meestal niet opgenomen. Informatie: Noortje van Putte, tel. 887171.

e.a. vertellen over hun land. 21.15 uur koerdische dansen. Voor de maaltijd dient men zich op te geven voor dinsdagavond de veertiende. Groepen.
ma. 13 nov.: 19.00 uur: Boal groep
20.00 uur: Leerhuis, joods en grieks denken
20.00 uur: Ethiek in humanistisch perspectief
do. 16 nov.: 17.45 uur: koor
20.00 uur: groep 'Levensvragen'
20.00 uur: Toneel

Agenda AEGEE Maastricht

11 nov.: Carnavalskroegklucht
1 t/m 3 dec.: bonn 'Fortress Europe'
4 t/m 9 dec.: Oviedo (Sp.) congres 'Healthy Europe- the social, economic and legal aspects of health related problems in the E.C.'. Info en inschrijving: Marc Slaats, tel. 254723.

Thema avond Psychosynthese

De VBGK organiseert op 20 nov. een thema avond 'psychosynthese' door Afke Sunderman, psychosynthese-gids. Plaats: kamer 1000, aanvang 19.30 uur. Niet-leden betalen f 2,-, leden gratis. Tevens bestaat tijdens de thema-avond de mogelijkheid je op te geven voor een workshop op 14 dec. Kosten van de workshop f 20,-, te betalen bij inschrijving. Leden krijgen voorrang, deelname beperkt.

Bulimia of obesitas

Bij het Vrouwengezondheidscentrum (VGC) te Maastricht start di. 14 nov. weer een zelfhulp-groep/praatgroep voor vrouwen met eetproblemen (bulimia of obesitas). Info en opgave: tel. 252319 of 613219.

Orologscyclus STA-OP

Sta-op (Studie en Aktie OntwikkelingsProblematiek) organiseert in de maand november een lezingencyclus met als hoofdtijde 'Orolog'. Er worden vier lezingen gepresenteerd, die betrekking hebben op de volgende onderwerpen:
- de psychologie van het oorlogvoeren, zin, onzin en redenen (onder voorbehoud)
- de machtsverhouding tussen de USSR en de VS en hun invloed op de ontwikkelingslanden
- de religieuze oorlog tussen Iran en Irak
- de burgeroorlog in El Salvador.
Ben je geïnteresseerd in de motieven waarom mensen oorlogvoeren, kijk dan uit naar de gele Sta-op posters en folders. Meer info: Hedwig, tel. 636170.

Studium Generale

De Russische avant-garde

Do 9 nov. zal drs. Mark Meyer in het kader van het Studium Generale programma over de Russische avant-garde een lezing houden over een filmfragmenten vertonen van de russische cinema. De Sovjet cinema kende in de jaren '20 een ongekende bloeiperiode met bekende films als 'Pantserkruiser Potemkin' van Sergej Eisenstein en 'de man met de camera' van Dziga Vertov. Deze films bejubelden meestal de verworvenheden van het nieuwe bewind en de nieuwe communistische ideologie, terwijl hun vormgeving vaak uitermate experimenteel was, vooral voor wat betreft de fotografie en de montage. In de lezing van Mark Paul Meyer zullen vooral de esthetische kenmerken van deze Sovjetfilms aan de orde komen, geïllustreerd met filmfragmenten. Aanvang 20.00 uur, aula TS53, gratis.

Lezing: 'de Franse Revolutie als inspiratiebron voor de Russische avant-garde', door Nic. Tummers. Aula, 20.00 uur.

01-12 Tweede Jaarlijkse Symposium van Biologisch Gezondheidskundigen. Collegezaal Bld.101. Info: J.Kleinjans, 888610/888637.
01-12 Inauguratie prof.dr. S. van der Linden, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.
01-12 t/m 22-12 Tentoonstelling 'Affiches voor mensenrechten', Universiteitsbibliotheek, Bonenfantenstraat 2.
06-12 Lustrumsymposium "Onderhandelen", Faculteit der Economische Wetenschappen, Aula, TS53, 13.30 uur. Info: B.Staveaux, 888235.
06-12 Lezing: 'Avant-gardisme in het Russisch theater', door Hannah Bobkova. Toneelacademie, 20.00 uur.
07-12 Promotie mw.R.Schoenmakers, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
08-12 + 15-12 PAOR-cursus Alimenteriekenen, info: tel. 887273/7274.
08-12 Promotie mw. E. de Leeuw, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
08-12 Promotie A. Honig, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

Russische kunst en architectuur

Do. 16 nov. houdt ir. Jean Leering, docent TU Eindhoven, een lezing met als titel 'Russische kunst en architectuur en hun relatie met de hedendaagse kunst'. Tevens 'The Russian artistic experiment', een Joegoslavische documentaire op video over de schrijver Majakovski, de choreograaf Diaghilev, de schilder Malevich en de constructivist Tatlin. Productie: TV Beograd. Regie: Miljkovic en Dimitrijevic.

Buitenland

Bureau Buitenland Info

The American Council of Learned Societies organiseert een competitie voor 1990-1991 American Studies Fellowships. De beurzen zijn beschikbaar voor Nederlandse wetenschappers die onderzoek willen verrichten naar bepaalde aspecten van de Amerikaanse samenleving. Aanvragen indienen voor 1 december.

International Student Festival: 17 tot 22 april 1990 in Trondheim. Thema: 'A changing Europe - what are the responsibilities of the students and their universities?'. Aanmelden voor 10 december!

8-15-22 nov. 1989: de werkgroep Maastricht Tegen Apartheid organiseert een lezingencyclus Namibië 1989 over Namibië voor en na de verkiezingen van 6 nov. Plaats: Dienstencentrum Vrijthof 26. Aanvang: 20.00 uur, Gratis. Tel. 043-255655. Meer info bij Bureau Buitenland op di. en do. van 10.00 tot 11.30, kamer 2.006A, Bou 3, tel. 887513/7519.

Onderwijs

Studentendecanen en studie-infotheek

Het bureau Studentendecanen biedt studenten advies en begeleiding bij allerhande vragen en problemen.
Open spreekuur: di + do 14-16 uur, wo 17-19 uur. Telefonisch: ma t/m vr 13.30-14 uur, tel. 887354 (ook voor afspraken), Bou3, k. 0306. In de Studie-infotheek kunnen studenten informatie vinden over o.a. studiemogelijkheden in het WO en het HBO en over de arbeidsmarkt. Openingstijden: ma, di, do, vr 14-16.30 uur, wo 16-19 uur, tel. 887351.

Steunpunt Studiefinanciering

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht geeft algemene en individuele informatie en advies aan al degenen in de regio, die te maken hebben/krijgen met vormen van studiefinanciering en centrale inning van lesgeld, ongeacht onderwijssoort of onderwijsinstelling. Deze info wordt verstrekt per telefoon (06-lijnen), aan de balie en op voorlichtingsbijeenkomsten. Brochures en formulieren zijn aan de balie te verkrijgen. Openingstijden: maandag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, tel. 3212151, Len.26.

Bureau Inschrijvingen/Centrale Studente-administratie

Centrale Studente-administratie: telefonisch bereikbaar via tel. 887158/7159 maandag t/m donderdag 13.30-16.30 uur en vrijdag 9.00-12.00 uur.
De balie van Bureau Inschrijvingen is op bovengenoemde tijden geopend, ingang Len.26.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacatuurnummer op brief en enveloppe binnen 10 dagen richten aan de Dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 136

Ten behoeve van ondersteuning van het secretariaat Vaardigheidsonderwijs, vakgroep Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch (mw. A. Staps) wordt z.s.m. gevraagd een STUDENT-ASSISTENT (M/V) 0.2 fte voor de periode tot 1 augustus 1990. Vereist
- gevraagd wordt een 3e of 4e jaars student (m/v) Gezondheidswetenschappen.
Taakomschrijving
- organisatie simulatie-patiënten
- beheer materialen
- andere voorkomende administratieve werkzaamheden.
Info: mw. Annette Staps, Secretariaat Vaardigheidsstrainingen.
Telefonisch bereikbaar alleen 's ochtends van 08.30 - 12.30 uur, 882235.

Interne vacature 137

Op het secretariaat van het Instituut voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag is vacant

de functie van: Administratief medewerker, 0.5 fte (M/V) De aanstelling vindt voorlopig plaats voor een periode van 6 maanden (na deze periode is een verlenging van deze aanstelling een reële mogelijkheid, eventueel met uitbreiding van de werktijd).

Taak:
- telefoonbeantwoording
- het maken van afspraken
- het typen van correspondentie, protocols, rapporten e.d. (voornamelijk in de Engelse taal)
- copieerwerkzaamheden
Eisen:
- goede typvaardigheid
- ervaring met tekstverwerkingsapparatuur (bij voorkeur Word Perfect)
- goede beheersing van de Engelse taal
- MAVO/MEAO diploma
Salaries:
Afhankelijk van leeftijd en opleiding maximaal f 3.231,- (schaal 10) en maximaal f 7.063,- (schaal 12) bruto per maand.
Info: Veronique van der Varst, tel. 474591.

Interne vacature 138

Bij de vakgroep Gezondheidsrecht is op korte termijn plaats voor een toegevoegd docent. De voorkeur gaat uit naar een jurist(e), die tijdens de opleiding met gezondheidsrecht (of andere delen daarvan vertrouwd is geraakt. Duur aanstelling: 0.4 fte, voorshands voor één jaar.

Taak: bijdragen aan onderwijs gezondheidsrecht aan de verschillende faculteiten (FdG, FdGW, FdR).
Salaris: afhankelijk van opleiding en ervaring minimaal f 3.231,- (schaal 10) en maximaal f 7.063,- (schaal 12) bruto per maand.
Info: Prof. mr. F. van Wijmen, tel. 887365.

Interne vacature 139

Bij de afdeling Reprografie van de dienst Civiele Zaken is vacant de functie MEDEWERKER REPROGRAFIE (m/v) De afdeling Reprografie verzorgt de aanmaak van alle voor de Universiteit benodigde drukwerken zoals boeken, sets, kleurendrukwerken e.d. Deze productie vindt plaats met o.a. Heidelberg GTO/TOK, AM systeemspers en diverse soorten afwerkingsapparatuur.
Functie-eisen:
- een combinatie van op de functie gerichte opleiding en ervaring met minimale opleiding:
- LTS grafische technieken
- diploma offsetdrukker
- ruime ervaring in een soortgelijke functie
- het kunnen samenwerken in teamverband.
Salaris: afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal f 2.755,- (schaal 4 BBRA 1984).
Info: dhr. B. Meerstad, hoofd afd. Reprografie tel. 888325.

Interne vacature 140

De dienst Bouwzaken en Technische Dienst (BTD) is verantwoordelijk voor de huisvesting van de Rijksuniversiteit Limburg. Voor het uitbesteden van onderhoud en exploitatie (wijzigingen, uitbreidingen) is momenteel een functie vacant als PROJECTLEIDER WERKTUIGBOUW (m/v) Functie:
- voorbereiden, coördineren, bijsturen en begeleiden van groot-onderhouds- en exploitatieprojecten welke hoofdzakelijk werktuigbouwkundig en installatietechnisch van aard zijn. Deze projecten worden meestal uitbesteed; -toezicht op de invulling en uitvoering van werktuigbouwkundige en installatietechnische aspecten van nieuw- en verbouwprojecten welke de RL in ontwikkeling en uitvoering heeft bereid in consignatiedienst te werken.
Functie-eisen:
- HTS-werktuigbouw (of gelijkwaardig), zowel theoretisch als praktisch dient kennis aanwezig te zijn van grote, geavanceerde klimaat-, CV- en koelinstallaties;
- enige kennis van bouwkundige en/of elektrische technische werkzaamheden strekt tot aanbrenging.
- goede contactuele eigenschappen;
- goed in teamverband kunnen functioneren;
- goede mondelinge en schriftelijk uitdrukkingsevraagdigheden.
Salaris: afhankelijk van ervaring en opleiding maximaal f 4.757,- schaal 9 BBRA 1984 bruto per maand.
Info: dhr. J. Knoppen, tel. 888446, hoofd Uitsluiting en Onderhoud.

Interne vacature 141

De dienst Bouwzaken en Technische Dienst (BTD) is verantwoordelijk voor de huisvesting van de RL. Voor het uitbesteden van onderhoudsactiviteiten en kleine wijzigingen van de technische installaties is momenteel een functie vacant als ONDERHOUDS- EN EXPLOITATIECOÖRDINATOR (MR en/of E) Functie:
- coördineren van uitbesteed contractonderhoud (contractbeheer). De coördinator is verantwoordelijk voor de bedrijfszekerheid en beheer van de uitbesteede installaties c.q. apparaten;
- coördineren van uitbesteed kleine wijzigingen aan de technische installaties;
- uitbrengen van adviezen op het gebied van

RL AGENDA

09-11 Promotie C. van Vliet, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
09-11 Promotie G. Homminga, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.
09-11 Lezing: 'De Russische cinema', door Mark Paul Meyer. Aula, 20.00 uur.
10-11 Inauguratie prof.dr. J. Backhaus en prof.dr. C. Wolff, Aula, TS53, 15 uur, info: tel. 887141/7210.
10-11 Studiedag over het Akkoord van Schengen. Collegezaal, Zwingelput 4, 10.15-17.00 uur. Organisatie: Vakgroep Strafrecht/Criminologie. Info: tel. 887377.
11-11 Voorlichtingsdag Rechtsgeleerdheid, ZW4.
11-11 Voorlichtingsdag Economie, TS53.
15-11 Bijeenkomst International Association of Cancer Registries, MECC, info: tel. 254059.
16-11 Promotie P. Falger, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
16-11 Lezing: 'Russische kunst en architectuur en hun relatie met de hedendaagse kunst', door Jean Leering. Video: 'The Russian Artistic Experiment'. Aula, 20.00 uur.
17-11 Promotie J. Verschuuren, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
17-11 Promotie J. Drieman, Aula, TS53, 16 uur,

onden
-techni
-verric
Functie
-MTS M
-aanvul
maatbe
koeling
-goede
-enige
-ties str
-ervarir
een pré
Salaris:
afhankl
f 3.641
(1984).
Info: dr
voering

Interne
Bij het
de FdG
Arts (ur
In de Fr
de aanj
ten. Het
vervult
De acti
multidis
van 'to
houdeli
sche ke
verenic
PES vo
Ontwik
king var
kennis
lijk voor
singsm
Taken:
- Uitvor
ten aan
antwo
en.
- Werka
ling en
itembar
- Onde
evaluat
- Deeln
het eva
Eisen:
Arts-ex
medici
aanbev
ontwik
wijs bij
evaluat
betrakk
de activ
pelijke
van de
Arbeids
Salaris i
(max. s
Het bet
deeltij
Info: drs
2315 er
kundige

Studie
Op 10 n
en Crim
liga var
gevolge
de inter
en justit
Info: mv

Gebruik
Op 28 r
land alle
lessen
uur; dez
tot 18.0

Kajak
Bij volde
een nie
vonden
voor 8
kunnen

Looptr
in de f
looptra
wel gaa
12.30 to
program
Winters

onderhoudsaspecten bij nieuwbouwprojecten;
-technisch specialist op vakgebied MR en/of E;
-verrichten van wachtdienstactiviteiten.
Functie-eisen:
-MTS Meet en Regel of gelijkwaardig;
-aanvullende cursussen op het gebied van klimaatbeheersing (CV, luchtbehandelingen, koelingen);
-goede contactuele eigenschappen;
-enige kennis van electrotechnische installaties strekt tot aanbeveling;
-ervaring op het gebied van contractbeheer is een pré.
Salaris:
afhankelijk van leeftijd en ervaring maximaal f 3.641,- bruto per maand (schaal 7 BBRA 1984).
Info: dhr. J. Knoppen, tel. 888446, hoofd Uitvoering/Onderhoud.

Interne vacature 142

Bij het project Evaluatie Studieresultaten van de FdG bestaat een vacature voor een Arts (universitair docent m/v)
In de FdG is gekozen voor een gecentraliseerde aanpak van de evaluatie van studieresultaten. Het project Evaluatie Studieresultaten (PES) vervult daarin een centrale coördinerende rol. De activiteiten worden uitgevoerd door een multidisciplinair samengestelde projectgroep van "toetsdeskundigen", waarin medisch inhoudelijke, onderwijskundige en psychometrische kennis en inzichten zo optimaal mogelijk verenigd worden. De belangrijkste taken van PES vormen:

Ontwikkeling en productie, afname en verwerking van diverse soorten toetsen van medische kennis en kunde. Voorts is PES verantwoordelijk voor onderzoek naar de kwaliteit en toepassingmogelijkheden van deze toetsen.

Taken:
- Uitvoerend coördinerende werkzaamheden ten aanzien van de facultaire commissies verantwoordelijk voor de samenstelling van toetsen.

- Werkzaamheden op het gebied van ontwikkeling en toepassing van de geautomatiseerde itembank.
- Onderzoek naar het functioneren van het evaluatie-instrumentarium.
- Deelname aan de verdere ontwikkeling van het evaluatiesysteem.

Eisen:
Arts-examen, bij voorkeur aangevuld met een medische vervolgopleiding. Voorts strekt tot de aanbeveling: aantoonbare belangstelling voor ontwikkeling en onderzoek van medisch onderwijs bij voorkeur toegespitst op het gebied van evaluatie van studieresultaten; ervaring met betrekking tot coördinerende en leidinggevende activiteiten; kennis van sociaal wetenschappelijke onderzoeksmethoden en op het gebied van de informatica.

Arbeidsvoorwaarden:
Salaris bedraagt max. f 6.190,- bruto per maand (max. schaal 11 BBRA 1984).

Het betreft een vaste aanstelling die ook in deeltijd vervuld kan worden (2 x 0.5 fte).
Info: drs. G. Verwijnen (huisarts), tel. 882330/2315 en/of bij dr. C. van der Vleuten (onderwijskundige, projectleider), tel. 882310/2315.

Congressen

Studiedag over het Akkoord van ..

Op 10 nov. organiseert de vakgroep Strafrecht en Criminologie van de RL i.s.m. de Coornhertliga van 10.15 uur een studiedag over de gevolgen van het Akkoord van Schengen voor de internationale samenwerking tussen politie en justitie.
Info: mw J. Mommertz, FdR, tel. 887377.

Sport

Gebruik sporthal Randwijk

Op 28 nov. vervallen i.v.m. een handbal interland alle lessen LV&S, met uitzondering van de lessen die plaatsvinden van 18.00 tot 19.00 uur; deze lessen worden vervroegd naar 17.00 tot 18.00 uur.

Kajak

Bij voldoende belangstelling (min. 8 pers.) start een nieuwe kajakcursus op de donsdagavonden in zwembad Dousberg kosten f 50,- voor 8 lessen van 1 uur. Belangstellenden kunnen hiervoor intekenen bij buro LV&S.

Looptraining

In de periode 1 dec. tot 1 april vervalt de looptraining op dinsdag van 12.30 tot 13.30 uur, wel gaat de looptraining op donderdag door van 12.30 tot 13.30 uur in het kader van het pauze-programma.

Wintersportreis

M.b.t. eerder gepubliceerde berichten rondom de wintersportreis is er een tweede reismogelijkheid, te weten op 2 feb., gezien het feit dat er toetsen plaatsvinden gedurende de eerste reis, vertrek 26 jan. Tevens is er een informatieavond m.b.t. deze wintersportreizen en wel op 23 nov. om 20.15 uur in de kantine van sporthal Randwijk. alle geïnteresseerden zijn welkom.

Bergbeklimmen

Elke dinsdag MaasSAC-training o.l.v. Hans Lanfers. Van 19.00 tot 20.15 uur in sporthal Randwijk.

Geneeskunde

Farmakotherapeutisch Kompas

De Ziekenfondsraad stelt de vakgroep Farmacologie jaarlijks in staat één jaargroep studenten van de FdG gratis een exemplaar van het Farmakotherapeutisch Kompas te verschaffen. Dit kompas geeft een overzicht van alle in Nederland beschikbare geneesmiddelen. Per middel wordt een advies voor gebruik gegeven door de Centrale Medische Farmaceutische Commissie van de Ziekenfondsraad. De vakgroep Farmacologie heeft besloten alle derdejaars studenten het Farmakotherapeutisch Kompas te geven. De studenten kunnen dit, na overleg van de studentenkaart, tot uiterlijk 22 dec. persoonlijk afhalen bij het secretariaat Farmacologie, Biomedisch Centrum.

Uitreikingen getuigschriften '89

De uitreikingen van de getuigschriften van de FdG vinden plaats in een bijzondere (openbare) zitting van de Dagelijkse Commissie voor de Examen FdG. voor het kalenderjaar 1990 zijn deze als volgt vastgesteld:

Uitreiking propaedeutische getuigschriften op wo. 19.09.1990 om 14.00 uur (Aula TS 53)

Uitreiking doctoraalgetuigschriften op do. 22.03.1990 om 14.00 uur (Stadsschouwburg)

op do. 28.06.1990 om 14.00 uur (Feestzaal Bou3)

op do. 27.09.1990 om 14.00 uur (Stadsschouwburg)

op do. 22.11.1990 om 14.00 uur (Stadsschouwburg)

Uitreiking basisartsgetuigschriften op do. 22.03.1990 om 15.00 uur (Stadsschouwburg)

op do. 28.06.1990 om 15.00 uur (Feestzaal Bou3)

op do. 27.09.1990 om 16.00 uur (Stadsschouwburg)

op do. 22.11.1990 om 15.00 uur (Stadsschouwburg)

Studentadviseur FB
Het Faculteitsbestuur is het orgaan dat het beleid, vast te stellen door de F-Raad, voorbereidt en uitvoert. De studentadviseurs(2) nemen deel aan de wekelijkse bestuursvergaderingen, de raadsvergaderingen en het vooroverleg met de studentvertegenwoordigers van de andere beleidsorganen van de faculteit teneinde over het belang van studenten bij de beleidsvorming door de faculteit te waken. De voorkeur gaat uit naar iemand met ervaring in bestuurlijke werkzaamheden. Info: Harro Spitsbergen, tel. 251095 of jurgen de Graaff, tel. 430273.

Studentlid I.W.C.
De interfacultaire wetenschapsadviseur de FdG en de FdGW over het gemeenschappelijk te voeren onderzoeksbeleid. Van het studentlid wordt verwacht de IWC-vergaderingen en het vooroverleg met de studentvertegenwoordigers in andere beleidsorganen bij te wonen. Ook hier gaat de voorkeur uit naar iemand met enige ervaring op het gebied van onderzoek, b.v. middels een studentassistent-schap. Info: Chris Beek, tel. 474561 of Harro Spitsbergen, tel. 251095.

Studentlid Begeleidingscscie
De begeleidingscommissie houdt zich bezig met het plannen, implementeren en evalueren van het hernieuwde curriculum volgens de nota Rode Draad III. In deze commissie zijn 2 studenten vertegenwoordigd. Info: Caroline Roulaux, tel. 254391.

Gezondheids-wetenschappen

Training toepassen van theorieën
De training 'Toepassen van theorieën', welke parallel loopt aan blok 2.3.2. 'Theorieën van gezondheidseducatieve interventies', zal voor een groot deel opgehangen worden aan het boek van P. Veen: Sociale psychologie toegepast. In de bibliotheek en het Studielandschap

Dienst Voorlichting

zijn een beperkt aantal exemplaren van dit boek aanwezig. Aanbevolen wordt het aan te schaffen. Aanvullende gegevens zijn: Uitgever: Samson, reeks Psychologie en Samenleving; ISBN: 90 14034520; prijs: ca. f 40,-. Houdt er rekening mee dat je het boek moet bestellen en dat het dus mogelijk een paar weken duurt voor je het in je bezit hebt.

Agora

Het symposium 'buitenlandse stages' dat Agora 25 okt. organiseerde, is een succes geworden, o.a. door de grote belangstelling van studenten. Was je verhinderd of wil je de gegeven informatie nog eens nalezen? Er is een verslag van de Agora-kamer kunt kopiëren. Kap.2, 10.00-11.00 uur.

Rechts-geleerdheid

Wetenschapswinkel onderzoek

De Wetenschapswinkel zoekt twee rechtenstudenten die in het kader van het keuzevak arbeidsrecht, blok 4.3, dat 11 jan. 1990 begint, een onderzoeksoverdracht willen uitvoeren. De problematiek van het vrijwilligerswerk bij een Rijksinstelling is daarbij onderwerp van studie. Aspecten die onderzocht dienen te worden: *verplichtingen van de werkgever, *rechten van de vrijwilliger, *verzekeringen, *de verhouding arbeidsovereenkomst/vrijwilligersovereenkomst, *de problematiek in relatie tot een uitkering, *verschillen tussen de private sector en overheidsinstellingen, *theoretische en praktische oplossingen. Het is de bedoeling dat het onderzoek aansluit bij de actualiteit van de problematiek aan de RL. Info en opgave: A. Geers, arbeidsrecht, tel. 887293 of P. Thewissen, wetenschapswinkel, tel. 887120.

Respondiëkollege bedrijf
Di. 14 nov. 16.00 uur Kollegezaal, respondiëkollege Bedrijf.

Kontaktpersonenoverleg Overheid
Di. 14 nov. 10.00 uur praktikum-3 ruimte Nieuwenhof, kontaktpersonenoverleg Overheid.

Kollege Overheid
Wo. 15 nov. 13.00 uur Staaarzaal, H. van Velde-keplein 25, kollege Overheid.

Kollege Recht, Markt en Staat
Wo. 15 nov., 15.00 uur Staaarzaal, H. v. Velde-keplein 25, kollege Recht, Markt en Staat.

Politieke filosofie
Het blok Politieke filosofie (4.3) zal in tegenstelling tot eerdere berichten in de vorm van een onderwijsgroep gegeven worden.

Kollege Eigendom
Di. 21 nov. zal C. Adriaansens om 14.00 uur in de Kollegezaal een kollege verzorgen met als onderwerp "Eigendom, beperkte rechten, hinder en misbruik van rechts".

Kollege Overheid
Wo. 22 nov. 13.00 uur Staaarzaal, H. v. Velde-keplein 25, hoorkollege Overheid.

Kollege Recht, markt en staat
Wo. 22 nov. 15.00 uur Staaarzaal, H. v. Velde-keplein 25, hoorkollege Recht, markt en staat.

Fakulteitsraad
Wo. 22 nov. 16.30 uur praktikum-b ruimte F-Raad.

Ruimtelijke ordening
Wo. 22 nov. 14.00 uur praktikum-4 ruimte Nieuwenhof zal J. Teunissen een lezing verzorgen over ruimtelijke ordening.

Vragenuur bedrijf
Wo. 22 nov. 16.00 uur Kollegezaal vragenuur bedrijf.

Kursus solliciteren
Ook in het studiejaar 1989/1990 wordt vierdejaars studenten de mogelijkheid geboden aan een cursus solliciteren deel te nemen. Formulieren met meer informatie zijn verkrijgbaar bij de onderwijsbalie en via de publicatieborden in de gang.

Voortgangstoets
Do. 30 nov. 09.00 uur wordt de voortgangstoets afgenomen voor de dagopleiding en jaar 1 t/m 6 van de deeltijdopleiding. De indeling wordt bekend gemaakt via de borden van buro onderwijs.

Economie

Nieuws uit de Wetenschapsctie

Ook voor de wetenschapscommissie is het vergaderseizoen weer enige tijd aan de gang. In een gedeeltelijk nieuwe samenstelling (een nieuwe vertegenwoordiger van het Bestuur, Sybrand Schim van der Loeff, een nieuw student-lid, Arjan Wolters en een nieuwe secretaris, Theo Bovens) buigt de commissie zich over zijn werkgebied regarderende onderwerpen. In de septembervergadering werd stil gestaan bij de ontwerp-begroting 1990. De wetenschapscommissie beheert een budget voor Research Memoranda, colloquia en - via de AIO-commissie - voor AIO-cursussen. In dezelfde vergadering toetste de wetenschapscommissie marginaal drie AIO-voorstellen positief. Tevens bepaalde zij dat in mei goed-gekeurde AIO-poolplaatsen voor 1 maart van het daaropvolgend jaar ingevuld dienen te zijn, daar zij anders terugvallen aan de facultaire pool.

Tenslotte boog de commissie zich over de vraag hoe deelname aan VF-programma's voor de wetenschappers aantrekkelijker gemaakt kan worden. Deze vraag kwam opnieuw uitgebreid ter sprake in de oktobervergadering. Een aantal suggesties werden beoordeeld en toegespeeld aan het faculteitsbestuur. De wetenschapscommissie heeft onlangs een beoordelingscommissie voor het vaststellen van de voordracht voor de Studententprijs 1989 benoemd. De heren Schim van der Loeff, Keizer en Wolff zullen de twee ingediende scripties beoordelen en de beste aan de faculteit voordragen.

Binnen afzienbare tijd zal het secretariaat de procedures opstarten voor het verzamelen van de gegevens voor het wetenschappelijk jaarverslag 1989. De hoop is het concept-jaarverslag reeds in januari gereed te hebben. Tenslotte ontvangt de wetenschapscommissie nogal wat post, brochures en jaarverslagen. Voor zover daar niets specifiek mee dient te geschieden liggen een aantal jaarverslagen bij het secretariaat ter inzage. Zij die geïnteresseerd zijn in de jaarverslagen van: ECOZOEK, NWO, RBB, SWIDOC, FdAW, FdG & FdGW, CvB, gelieve zich bij Theo Bovens of Truus Offermanns te vervoegen.

Nieuws van de week, 1e jaars
De lezingen waarop het economische NIEUWS VAN DE WEEK wordt besproken zullen in tegenstelling tot eerdere berichten enkel op de volgende tijdstippen worden gehouden:

maandag 6 november om 12.00 uur: Jan van de Poel

maandag 13 november om 14.30 uur: Chris de Neubourg

maandag 20 november om 14.30 uur: Chris de Neubourg

Plaats: Collegezaal ZW4

Nieuws van de week, 2,3,4 jaar
Het economische NIEUWS VAN DE WEEK wordt voor eerstejaars studenten gedurende een aantal lezingen besproken. Het is de bedoeling aan de hand van het nieuws van de voorafgaande week ook stukjes economie-leerstof toe te lichten en te gebruiken. Ook de andere jaarsstudenten zijn van harte welkom bij de lezingen, data zie hierboven.

In de loop van de maand december is het de bedoeling een extra bijeenkomst aan het Regeerakkoord te wijden.

Plaats: Collegezaal ZW4.

Lustrumsymposium FdEW
'Leren om te functioneren' - Wat moeten economen (ver)leren om goed op de arbeidsmarkt en in hun werkring te functioneren?

Op wo. 29 november (aanvang 13.30 uur) wordt een symposium gehouden 'Leren om te functioneren' - Wat moeten economen (ver)leren om goed op de arbeidsmarkt en in hun werkring te functioneren? Het symposium is bestemd voor medewerkers en studenten van de Faculteit der Economische Wetenschappen. Plaats: Aula TS53. Programma, zie borden.

FULL - COLOR KLEURKOPIES

Kleurkopieën zijn gelijk aan uw foto's of dia's
CANON COLOR LASER COPIER

Vele mogelijkheden o.a.:

Kleuren splitsen of toevoegen: aan een deel van een foto of aan een stuk tekst. **Negatief/positief:** vanaf een negatief beeld direkt een positief maken (en omgekeerd). **Dia's:** vanaf dia's bijv. uitgegrooten naar A4 of A3. **Groot zoombereik:** het zoombereik loopt van 50% tot aan 400%. Hierdoor heeft u de mogelijkheid een afbeelding te laten maken van het formaat van 20 A3 vellen (1682 x 1189 mm.) of een belangrijk onderdeel van een origineel te laten vergroten in prachtig full-colour. **Sheets in kleur** Enz. enz. ....

DELNOY DRUKKERIJ · COPYSHOP · LICHTDRUKKERIJ
Abtstraat 23 6211 LS Maastricht tel. 043-219455* Fax 043-256560

ten van de Faculteit der Economische Wetenschappen. Plaats: Aula TS53. Programma, zie borden.

Het gaat er om die middag te laten zien wat economie-studenten moeten kennen en kunnen; wat ze moeten afleren en vooral wat ze niet moeten doen in de studie om later als econoom goed te kunnen functioneren.

Het aantal plaatsen voor dit symposium is beperkt. Toegangskarten (op naam) kunnen gereserveerd worden bij het secretariaat van het lustrumsymposium, Bea Staveaux - Faculteitsbureau FdEW - tel. 888235. Studenten kunnen vanaf 15 nov hun (gereserveerde) kaart afhalen bij Pierre Mingels - huismeester FdEW - loge Tuinvleugel TS53.

Lustrumsymposium 'Onderhandelen'.
Op wo. 6 dec. wordt een symposium 'Onderhandelen' gehouden. Het symposium is bestemd voor medewerkers, studenten en oud-studenten van de FdEW en belangstellenden uit het bedrijfsleven. Aanvang: 13.00 uur in de Aula.

Tijdens het symposium worden verschillende soorten onderhandelingsituaties aan de orde gesteld en vergeleken: Fusie-onderhandelingen, CAO-onderhandelingen, Contract-onderhandelingen in de voetbalwereld en Internationale Diplomatieke onderhandelingen.

Deelnemers:
Dr. W.F.G. Mastenbroek, Mr. J.J.C. Alberdingk Thijm, Mr. J.H. Meesman, Dhr. A. van der Veen, Dhr. A.J. van Eyden.

Programma, zie borden.

Het aantal plaatsen voor dit symposium is beperkt. Toegangskarten (op naam) kunnen gereserveerd worden bij het secretariaat van het lustrumsymposium, Bea Staveaux - Faculteitsbureau FdEW, tel. 888235. Studenten kunnen vanaf 15 nov hun gereserveerde kaarten afhalen bij Pierre Mingels - huismeester FdEW - loge Tuinvleugel TS53.

EFM
Het EFM-Bestuur zoekt actieve en creatieve mensen, die het EFM-verenigingsblad onder vrijwel geheel eigen verantwoordelijkheid op poten willen zetten. Schriftelijke sollicitaties voor 18 nov. richten aan het EFM-bestuur, t.a.v. Maurice Horsten.

EFM-stickers voor de collegekaart zijn af te halen van 30 okt. t/m 10 nov. tussen 13.00 en 13.30 uur op de EFM-kamer (kamer 0085 TS53). Het 500e lid krijgt een verenigingstrui GRATIS!

Deze mededeling geldt voor alle onderverenigingen.

Marketing & commercie
Dit najaar organiseert Stichting Student en Praktijk i.s.m. BP en IBM inhouse-dagen voor mensen die geïnteresseerd zijn in marketing en commercie en die een carrière in commercieel management ambiëren. Tijdens deze dagen wordt een geselecteerde groep studenten in staat gesteld intensief kennis te maken met deze ondernemingen. Nadere info en inschrijfformulier: EFM of tel. 020-5484934. Inschrijven tot uiterlijk 17 nov.

Algemene Wetenschappen

Lezingen over Max Weber
In het kader van de colleges Algemene Wetenschappen houdt Rein de Wilde vier lezingen rond het werk van Max Weber.

Max Weber (1864-1920) staat te boek als een van de belangrijkste grondleggers van de sociologie. Maar een bescheiden vakwetenschapper was hij allerminst. Niet voor niets wordt hij regelmatig in één adem genoemd met Nietzsche, Marx en Freud. Evenals deze drie denkers is Weber een filosoof van de moderne tijd.

Hij heeft een beslissend stempel gedrukt op het sociale en politieke denken in de twintigste eeuw.

Wo. 15, 22, 29 nov. en 6 dec. van 16.30 tot 17.30 uur, Ts53, kamer 1.090.

**free
record
shop**
ZO'N PLATENWINKEL!

pro civibus
verzekert academici

**LIGT UW
AUTO IN
EEN DEUK?**

met een goede
auto-polis blijft u
ook lachen.

Amsterdam 020 - 73 61 11
Stadhouderskade 140

Groningen 050 - 18 41 14
Spilsluizen NZ 11

PROEFPERSONEN GEZOCHT

In de periode van januari t/m mei 1990 verricht het Instituut voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag een onderzoek naar de specifieke werking van een antidepressivum. Wij hebben nog veel vrouwelijke proefpersonen nodig en enkele mannelijke kandidaten (23-40 jaar, i.b.v. rijbewijs).

Deelnemers zullen hiervoor, na een medische keuring en een grondige training (december 1989), gespreid over een periode van enige maanden 8 avonden gedurende ± 3,5 uur worden getest. Bovendien zal door de deelnemers gedurende 4 periodes van 8 dagen dagelijks een medicament worden geslikt. De test bestaat uit enkele computeropdrachten en een rijtest. De financiële vergoeding voor deelname bedraagt in totaal f1000,-.

Voor meer informatie en opgave:
H.F. Swijgman, tel.474591, tst.25.

Partner Consult

Adviesbureau voor partnerkeuze in Zuid-Nederland
voor Acad., H.B.O. of vergelijkbaar ontwikkelingsniveau

U hebt het druk, fijne vrienden en interessante hobbies maar... u mist die ene vaste partner. U kiest niet voor toeval, wel voor doelgericht zoeken. Erkend door de RvT bij Relatievorming van WVC
Brochure: mw. Schiks 045-740088, postbus 443 Heerlen.

CRALS TAXI'S

Part-time taxichauffeurs

gevraagd voor weekend.
Malbergsingel 6, 6218 AV Maastricht
Tel. administratie: 043-435000

10

GRIEKSE EETHUIS

netos

DE BETERE GRIEKSE
SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht. Tel. 043-215358

**Autorijschool
Dorssers**

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer
niet slaagt voor het rijexamen,
betaalt u de tweede keer niets.

Door het houden van
proefexamens wordt u optimaal
voorbereid op uw examen.

U betaalt slechts fl.35,- per rijles
in VW golf. Tevens het adres
voor uw motorrij-opleiding.

Bel voor informatie 043- 616153.

LE BIRON

2e hands dames/kinderkleding

Annalaan 50 Maastricht, tel.470130
Di. t/m vr. 14-18 u. Zat. v. 12-16 u.

BOEKHANDEL SERVAAS STOPT ERMEE

de wetenschappelijke boekhandel SERVAAS gaat de deuren aan het Vrijthof sluiten.

Alle boeken moeten op korte termijn worden verkocht.

Het hele pand moet eind dit jaar leeg.

VANAF MORGEN WORDEN ALLE BOEKEN
(exclusief bestellingen, school- en studieboeken)
MET KORTINGEN VERKOCHT.

Wij starten deze week met **10 %** korting en elke week doen we er **5 %** bij.
(tot max. 50% korting in december)

DEZE WEEK

30%

KORTING

DAAROM
VANAF NU...

GAAN WEG MET

AL ONZE

BOEKEN
(exclusief bestellingen, school- en studieboeken)

BOEKHANDEL
SERVAAS

MAASTRICHT VRIJTHOF 29 TEL. 043 - 250054

Pythische spelen

De Pythische spelen zijn het grootste culturele concours voor studenten. Zij vinden tweejaarlijks plaats, telkens in een andere studentenstad. In 1991 is Enschedé aan de beurt, na Maastricht en Groningen. Dit jaar namen zevenhonderd mensen deel aan de spelen en ruim vijfduizend bezoekers kwamen kijken naar hun verrichtingen. De Pythische spelen bevatten de onderdelen toneel, cabaret, dans, muziek, poëzie, proza, schilderen en welsprekendheid. Informatie over deelname en inschrijving bij: Bart Drenth, tel. 050-132125 of Patrick Wamelink, p/a Universiteit Twente, postbus 217, 7500 AE Enschede, tel. 053-332486.

Filmhuis Koko

Vrijdag 17 november is er een filmfestival bij Koko vanaf 21 uur. In drie zalen worden acht films vertoond, onder andere Frantic, Sophie's choice, The name of the rose, Het rode korenveld, The blues brothers. Vooraf is een vier gangen diner, verzorgd door de culinaire club van Koko. Alles vindt plaats in het Kokogebouw, Hoogbrugstraat 1. Kosten: entreeprijs film vijf gulden, diner en film een tientje. Opgeven in de Kokokroeg of telefonisch: 215418.

Wim Sonneveldprijs

Vrijdag 1 en zaterdag 2 december zijn in het Theatercafé in de Maastrichtse schouwburg voorrondes voor het Amsterdamse Kleinkunst festival. Festival-deelnemers dingen mee naar de Wim Sonneveldprijs, een stimulans voor beginnende talenten. Inschrijving voor het Kleinkunst Festival kan nog tot 10 november door een brief te sturen naar Amsterdamse Kleinkunst Festival, Bilderdijkkade 93 hs, 1053 VL Amsterdam.

Kenny

Chiem van Houweninge, schrijver van onder andere Zeg eens AAA, heeft een stuk geschreven over genetische manipulatie, getiteld "Kenny". Het wordt dinsdag 14 november opgevoerd in de Heerlense schouwburg, aanvang 20 uur.

Theater

Jeans II, muziekshow, Stadsschouwburg, 10 nov.: 20.00 uur.
Ophelia, Theatergroep F Act, Zaal Het Vervolg, 10 nov.: 20.30 uur.
Pink Night, Theatercafé/Redoute, 10 nov.: 23.00 uur.
Als als sla of las was, Voordracht kunstenaars Bea de Groot, Löss Theater, 11 nov.: 20.30 uur.
De zaak Kenny, toneelstuk van Chiem van Houweninge, Stadsschouwburg Heerlen, 14 nov.: 20.00 uur.
Universiteitskoor, Bruckner en Charpentier, Stadsschouwburg Sittard, 14 nov.: 20.00 uur.
Trinita, Opus One, dansen uit de jaren 30, 60 en 90, Stadsschouwburg Heerlen, 14 nov.: 20.00 uur.

Muziek

Limburgs Symphonie Orkest, o.l.v. Klaus Rohra, Belcantoconcert, werken van Mozart, Bizet en Verdi, Staargebouw, 10 nov.: 20.00 uur.
Ensemble En Bloc, blokfluitkwartet, Vrije School, 12 nov.: 12.00 uur.
Kamermuziek, Reizend Muziekgezelschap, Redoute, 14 nov.: 20.00 uur.
Ensemble Paladijn, lunchconcert, Redoute, 15 nov.: 12.30 uur.
Chris Hinze en Arto Tunçboyacı, concert, Stadsschouwburg, 16 nov.: 20.00 uur.
Solisti Italiani, o.a. werken van Vival-

di, Mozart en Rossini, Stadsschouwburg Heerlen, 10 + 11 nov.: 20.00 uur.
Maastrichts Salon Orkest, Wiener Café, Stadsschouwburg Heerlen, 12 nov.: 15.30 uur.
Schuman-avond, Karin Lechner en Frabiscan Quartet, Stadsschouwburg Heerlen, 13 nov.: 20.00 uur.
Barokmuziek voor traverso en gamba, Waalse kerk, St. Pieterstraat, Maastricht, 14 nov.: 20.30 uur.
Hidden Curricula, tentoonstelling kunstenaarsinitiatief, Peter Cox, Ton Franssen, Erik J. de Jong, Peroengalerie, Vrijthof 35, 11 nov. t/m 9 dec. Open: wo t/m za 13-18 uur.

Universiteitskoor met LSO

Dinsdag 14 november geeft het Universiteitskoor samen met drie andere koren een uitvoering in de stadsschouwburg in Sittard, aanvang 20 uur. Op het programma staan het Te Deum van Bruckner en van Charpentier. De koren worden begeleid door het Limburgs Symfonie Orkest. Het geheel staat onder leiding van Ludo Claesen. De andere uitvoerende koren zijn Jubilate uit Lanaken, Pro Musica uit Beverle-Bilzen en het Sint Maartenskoor Stevoort-Hasselt. Ludo Claesen is vaste dirigent bij alle vier de koren.

Aidra zoekt kerk

Voor de uitvoering van "Salome" van Oscar Wilde in mei 1990 zoekt studenten toneelvereniging Aidra i.o. een passende ruimte, en wel een kerk. Voorwaarden: het gebruik van de kerk moet weinig of niets kosten en aan de soms enigszins gewaagde voorstelling mogen geen restricties worden opgelegd. Wie een kerk weet, kan contact opnemen met Pieter Kersemakers tel. 212417, Lisette Jespers, tel. 252625 of Noord Dikstaal, tel. 473226.

Pink Party, Dominicanerkerk, 11 nov.: 20.45 uur.
Studium Generale, lezing over de Russische avant-garde, Aula Universiteit, 16 nov.: 20.00 uur.
Art and attitude, d.m.v. lezingen, video's, interviews wordt aandacht geschonken aan de wijze waarop kunstenaars anno 1990 stelling nemen t.a.v. kunst en het kunstenaarschap, Jan van Eyck Akademie, 16 okt t/m 13 nov.
Museum Matinee 1989, Arthur C. Danto, hoogleraar filosofie Columbia University New York, The institutional theory of art and critical practice: the case of Eva Hesse and Robert Mangold, Bonnefontenmuseum, 12 nov.: 11.30 uur.

Diversen

Robert Mangold, recente werken, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 28 jan. Openingstijden: di t/m vr 10-17 uur, za + zo 11-17 uur.
Drè Devens, Installatie, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.
Wiel Arets & Wim van den Bergh, Jan van Eyck Akademie - Machina Arte, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.
Wil Leenders, Octavia Molea Suci, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, Maastricht, 4 okt. t/m 11 nov. Openingstijden: di t/m za 13.30-17.30 uur.
Laurent Hours, (Parijs) fresco's, **Peter Vandenberge**, **John Toki**, **Nancy Frommer** en **Roberta Laidman**, 4 Amerikaanse keramisten, Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10 Cadier en Keer, 13 okt. t/m 20 nov. Openingstijden: do 15-20, vr, za en zo 13-18 uur en volgens afspraak.
Stan Goes, werk n.a.v. reis naar Indonesië, Ahrend, Vrijthof 31 Maastricht, 6 okt. t/m 17 nov. Openingstijden: ma t/m vr 9-17 uur.
Nicolas Wolkenar, schilderijen en gouaches, Galerie Fah, Brusselsestraat 80, Maastricht, 22 okt. t/m 1 dec. Openingstijden: vr t/m zo, 13-17 uur.
Piet Killars, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 15 okt. t/m 12 nov. Openingstijden: wo t/m zo, 14-16 uur.
Max de Barbanson, expositie van

GALERIES BANAAN

Henk Severens

Galerie Banaan in de Begijnenstraat is het "constante visitekaartje" van de Maastrichtse kunstschilder Henk Severens. Hij is eigenaar, manager, verkoper en enige exposant. In de kleine winkel beneden zijn permanent zijn grote, fel gekleurde schilderijen (olieverf en gouaches) te zien. Dat was tien jaar geleden anders. Toen was Banaan nog een galerie, zoals we gewend zijn met telkens wisselende exposities van - vooral jonge - kunstenaars uit Maastricht en de rest van de wereld. De zaak werd opgezet en gerund door Severens en nog twee vrienden en zij waren vol hoge idealen, toen al internationaal. Vanuit de galerie ontwikkelden zij onder andere "Banaan Art", een experimentele kunstenaarsgroep, die voor spraakmakende projecten zorgden. Hooggestemde verwachtingen zijn niet voldoende om een galerie tot leven te brengen. Severens c.s. liep - zoals zovele beginnende galeriehouders - stuk op de afwachting houding van met name de gerenommeerde kunstenaars, die eigenlijk pas met een galrie in zee willen gaan, als diens naam gevestigd is. En om je naam als galerie te vestigen heb je gerenommeerde kunstenaars nodig...of een enorm uithoudingsvermogen en inventiviteit. Het was "modderen in de marge" volgens Severens en daar heeft hij een hekel aan. Na drie jaar werd de financiële balans opgemaakt: vijfhonderd gulden netto totaal. Het idealisme

was dood. Nadat al een maat uit de galerie was gestapt, besloot Severens alleen verder te gaan. Eerst nog als galerie voor anderen, sinds ongeveer vijf jaar als galerie exclusief voor zichzelf.

Severens: "Een perfecte combinatie. Ik zit hier op een heel goed punt. Iedereen die de stad binnenkomt, passeert. Ik zit niet vast aan openingstijden op momenten dat het mij slecht uitkomt. Als ik schilder (in het atelier boven de galerie) doe ik voor niemand open. Wie werkelijk is geïnteresseerd in mijn werk komt terug, dat is wel gebleken. Ik heb zo langzamerhand een vaste klantenkring opgebouwd die zich nog steeds uitbreidt. Ik heb natuurlijk ook het voordeel van de tijd. De laatste jaren is Maastricht een walhalla voor kunstenaars geworden. Er gebeurt nogal wat en veel mensen van buiten zijn hiernaar toegekomen. Mensen met geld gelukkig. Ze hebben grote huizen met grote witte muren en die moeten gevuld worden." Daarvoor zorgt Severens wel. Zijn productie is hoog, zijn doeken opvallend en groot. Ze kosten tussen de 750 en 9000 gulden, al naar gelang de omvang, een nogal kille, maar werkbare maatstaf. Wie persé een Severens aan z'n muur wil en wat krap bij kas zit, kan een afbetalingsregeling treffen. Bovendien mogen kopers in spé een werk mee naar huis nemen om "uit te proberen".

Severens is behalve kunstenaar een handige jongen, een vlotte prater met een neus voor public relations. Dat levert hem ondermeer drie tot vier tentoonstellingen op per jaar. "Profilieren" is de boodschap die volgens hem nog te weinig kunstenaars begrepen hebben. "Een goede PR is de essentie naast kwaliteit. Als je niets voorstelt kom je er natuurlijk nooit, maar ben je eenmaal in het circuit dan hoef je niet veel meer te doen. Dan komt het werk vanzelf naar je toe." Een goede galerie is dan ook in zijn optiek "een die in het circuit zit. Als galeriehouder moet je weten welke mensen op welke kunstenaar afkomen, je moet feeling hebben, wat is goed, wat niet en er moet lijn in zitten. Anders blijft het een winkeltje, een markttraam van kunst. Kennis van zaken? Jazeker. Een galeriehouder moet zich verdiepen in het werk dat hij heeft, moet daar een zinnig verhaal over kunnen houden. Soms hoor ik dingen over mijn werk die absoluut niet kloppen. Daar heb ik niets aan. Dan kunnen er nog zoveel uitnodigingen zijn verstuurd, nog zoveel hapjes en drankjes zijn bij de opening, de juiste mensen blijven weg, de juiste kopers dus ook. Tenslotte wil ik dat mijn werk terecht komt bij iemand die er iets mee heeft, die aan een ander kan vertellen waarom hij het heeft gekocht. Met een schilderij aan de muur geef je tenslotte een stukje van jezelf bloot."

Wie nieuwsgierig is naar het werk van Severens kan gaan kijken bij galerie Banaan, Begijnenstraat 21. Wie binnen wil kan het beste even opbellen, telefoonnummer 251215.

Lucia Geurts

Exposities

Robert Mangold, recente werken, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 28 jan. Openingstijden: di t/m vr 10-17 uur, za + zo 11-17 uur.
Drè Devens, Installatie, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.
Wiel Arets & Wim van den Bergh, Jan van Eyck Akademie - Machina Arte, Bonnefontenmuseum, 8 okt. t/m 26 nov. Openingstijden zie boven.
Wil Leenders, Octavia Molea Suci, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, Maastricht, 4 okt. t/m 11 nov. Openingstijden: di t/m za 13.30-17.30 uur.
Laurent Hours, (Parijs) fresco's, **Peter Vandenberge**, **John Toki**, **Nancy Frommer** en **Roberta Laidman**, 4 Amerikaanse keramisten, Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10 Cadier en Keer, 13 okt. t/m 20 nov. Openingstijden: do 15-20, vr, za en zo 13-18 uur en volgens afspraak.
Stan Goes, werk n.a.v. reis naar Indonesië, Ahrend, Vrijthof 31 Maastricht, 6 okt. t/m 17 nov. Openingstijden: ma t/m vr 9-17 uur.
Nicolas Wolkenar, schilderijen en gouaches, Galerie Fah, Brusselsestraat 80, Maastricht, 22 okt. t/m 1 dec. Openingstijden: vr t/m zo, 13-17 uur.
Piet Killars, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 15 okt. t/m 12 nov. Openingstijden: wo t/m zo, 14-16 uur.
Max de Barbanson, expositie van

zwart-wit foto's, Huis a/d Rots, Geulhemmerweg 32 Berg en Terblijt, 5 nov. 89 t/m 15 jan. 90. Openingstijden: 14-16 uur.
Frits van der Zander, schilderijen en tekeningen, Artifort, St. Annalaan 23, Maastricht, 4 nov. 89 t/m 6 jan. 90. Openingstijden: ma t/m vr 9-17.30 uur. Za 10-16 uur.
Walter Nikkels, typograaf, laureaat Charles Nypels Prijs 1989, tentoonstelling in de Jan van Eyck Akademie, 2 t/m 16 nov. Openingstijden: werkdagen van 9-17 uur; weekends van 14-17 uur.
Parmiggiani, Galerie Wanda Reiff, Rechtsstraat 43 Maastricht, 9 nov. 89 t/m 6 jan. 90. Open: di t/m za 13-18 uur.
Mark van Overbeeke, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a Maastricht, 5 nov. t/m 3 dec. Open: do 13-17 uur. Vr t/m zo 11-17 uur.
89 Fotografie, fotowerken van 12 Nederlandse kunstenaars, Museum van Bommel-van Dam, Venlo, 11 nov. t/m 30 dec. Open: dag. 10-16.30 uur. Za + zo 14-17 uur.
Thea Figeo, olie op doek, gemengde technieken, **Huib Bruls**, beelden, **Ric Nillesen**, sieraden-objecten, **Berthe Rulkens**, mixed media's, **Jo Schoenmakers**, **Majo de Vries**, keramiek, Galerie de Sauveur, Dorpstraat 21, Ulestraten, 11 sept. t/m 18 dec. Open: do t/m zo 2-5 uur en op afspraak.

Film

Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b
Pastorale, 10 t/m 12 nov.: 20.00 uur
Vallende bladeren, 13 t/m 16 nov.: 20.00 uur
Eilandern + Afrikaanse jacht, 21.00 uur
Asik Kerib, 22.00 uur
 Mabi, Kleine Gracht 24a
Batman, dag. om 20.30 uur. Vr t/m zo om 14.30 + 18.15 uur. Wo ook om 14.30 uur.
Dead calm, dag. om 21.00 uur. Vr t/m zo 14.30 + 18.30 uur.
See no evil, hear no evil, dag. om 21.00 uur. Vr om 14.30 + 18.30 uur. Za + zo om 18.30 uur.
Dream Team, vr t/m zo om 14.30, 18.30 + 21.00 uur. Ma, di, do om 21.00 uur. Wo om 14.30 + 21.00 uur.
 Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1
Indiana Jones and the last crusade, dag. om 18.00 + 21.00 uur. Za, zo + wo ook om 14.15 uur.
De kassiere, dag. om 18.45 + 21.30 uur.
K-9, dag. om 18.45 + 21.15 uur. Za, zo + wo ook om 14.30 uur.
 Filmfestival bij Koko, Hoogbrugstraat 17 nov.: van 21.00 uur tot in de kleine uurtjes.

Metafoor

Lieve lezertjes, er zijn vele zaken waarover ik mij verbaas zonet verbijster.

Dat wij nog niet onze wasbenzine, tri, K2R vlekkenwater, of remolie rechtstreeks uit de Maas betrekken verwondert mij. Waarom zet niet iedereen zoals ik de salade even in de regen voor een smakelijke dressing? Wat beweegt mensen om onzichtbare minderheden (homo's, lesbo's, domme- en slimmerikken) desondanks te discrimineren? Waarom bestaat er nog steeds geen efficiënt nationaal koppel-bureau?

Waarom gebruikt iedereen toch maar woorden, lettergrepen en uitdrukkingen (lurven, de klos zijn, blasé, -ge-) waarvan slechts de helft van de recipiënten het benul heeft tenminste ná te gaan wat ze betekenen?

Waarom kan ik wél tegen mijn buurman 'je bent een zak' zeggen, maar tegen heer Vredevoogd niet? Waarom begrijpen mijn vriendinnen wél wat ik zeg als ze uit mijn mond 'aan ieder potje zit een oortje' horen, maar anderen niet?

Het zijn zo mijn twijfels. Voordat ik U nu te ver voer en U uit verveling aftaait zal ik to the pointe komen. De vraag die we in dit college (ai! fout! in deze onderwijsgroeps-bijeenkomst!) willen beantwoorden is: waarom kunnen wij niet maar in het wilde weg metafoeren?

De bijbehorende casus luidt: waarom kan men wél schrijven 'Haar liefde was als een kolkende lavastroom', maar bijvoorbeeld absoluut níet 'Zijn lust was als een loszittende dakpan?' Het zijn raadselen, mensen. Raadselen der eerste orde (raadselen van de tweede orde zijn als fouten van de tweede orde: een stuk lulliger). Kom, we doen het volgens de zevensprong. Moeilijke woorden. De Metafoor. De Dikke deelt mede: 'overdrachtelijke, figuurlijke uitdrukking'. Welja, daar hebben we dus niets aan. De Dikke moedigt ons zelfs aan om maar een beetje rond te bladeren.

Spijtig genoeg ben ik geen neerlandica (wél weer Nederlandse, maar wat een neerlandica is voor de universiteit is een Nederlandse slechts voor haar moederland), anders had ik wel even een metaforoloog of zoiets opgebeld (het wordt nu echt bont: 'Het Koninklijk Nederlands -of toch neerlandisch?- Metaforologisch Instituut voorspelt tot middernacht: enkele zware vergelijkingen voor de kust, later overgaand in lichte overdracht').

De orthodoxe leer van de zevensprong (Schmidt & Bouhuijs, 1980) dicteert thans: 'definieer het probleem'. Goed: we weten niet precies wanneer en hoe wel of niet een metafoor. Analyseer het probleem' weten de heren daarna. Ja zeg! Alsof ik een of andere duffe taakgerichte groep ben. Zó zijn wij niet getrouwd!

Laten we er dit van zeggen: de metafoor moet direct een keiharde en algemeen geldende associatie oproepen die als het even kan een identiek gevoel in maag- en darmstreek oplevert. Dus als ik beweer: 'Zij was mij als het grassprietje dat op het zandstrand bij Provincetown groeide', bah nee, dat mag niet. Dan weet u niet waar ik het over heb. Als ik daarentegen eraan toevoeg dat dat sprietje mij zo lekker tussen de benen kietelde, aha!, dán weten we opeens allemaal waar we het over hebben. Viespeuken!

Eva

WIJ HEBBEN BESLOTEN HIER NIET TE ROKEN

"Tenslotte rookt de roker niet meer om het gevoel van welbehagen te ondervinden, maar om het gevoel van onbehagen weg te nemen." (Roken welbeschouwd, Stichting Volksgezondheid en Roken.)

Ruim een jaar geleden stond er in de Haagse Post een verhaal over kantoorgebouwen in New York "waar helemaal niet meer gerookt mag worden" (met een ondertoon van verontwaardiging, de schrijver rookt.) Er werd melding gemaakt van een oorlog tegen de roker - die als een junkie beschouwd wordt - en een maatschappelijke discussie met een emotionele lading vergelijkbaar met de strijd rond abortus.

Nederland wordt per 1 januari 1990 weer een beetje meer Amerika, want dan treedt de Tabakswet 1988 in werking met als meest opvallende maatregel een rookverbod voor alle voor gemeenschappelijk gebruik bestemde ruimtes in openbare gebouwen. In een circulaire aan de beheerders van die gebouwen laat staatssecretaris Drees van WVC weten dat het gaat om de bescherming van de niet-roker tegen tabaksrook enerzijds en het beperken van het roken anderzijds. Het is dus ook de bedoeling dat er (meer) mensen zullen stoppen met roken.

bericht uit Maastricht

De gebouwen van de Rijksuniversiteit Limburg zijn openbare gebouwen en ze worden beheerd door de dienst Civiele Zaken. Hoofd Erik Klekamp ontving de circulaire eind oktober. Hij stuurde kopieën naar de directeurs van de faculteiten en zal binnenkort met hen "in overleg treden": "Er zijn genoeg ruimtes waar het geen enkel probleem zal zijn het rookverbod in te voeren, omdat daar al lang niet meer gerookt wordt. De kantines bijvoorbeeld, en de collegezalen. Maar de probleemgevallen zijn natuurlijk de zogenaamde recreatieruimtes, de trefcentra. Het heeft geen enkele zin als Civiele Zaken daar plomperverloren bordjes gaat ophangen, zonder de gebruikers naar behoren te informeren. Misschien dat het mogelijk is uitzonderingen door te voeren, maar wat mij betreft laat de richtlijn in deze brief weinig aan de verbeelding over: zodra iemand zijn werkkamer verlaten heeft, wordt het erg moeilijk, zo niet onmogelijk om nog te roken binnen de RL."

Een voorbeeld is de koffiekelder van de locatie Nieuwenhof (Faculteit der Rechtsgeleerdheid). Die staat nu dag en nacht blauw. De staatssecretaris: "Wanneer er maar één wachtruimte, kantine of recreatieruimte is, kan de beheerder ten hoogste eenderde van de vloeroppervlakte van die ruimte van het rookverbod uitzonderen. Of hij kan er voor kiezen gedurende ten hoogste eenderde van de openingstijd het roken in die ruimte toe te staan." Komt de koffiekelder nu in aanmerking voor zo'n regeling? "Dat mag overigens alleen als in het 'rookvrije gedeelte' of in de 'rookvrije tijd' geen rookhinder bestaat." Helaas voor de koffiekelder. Rook heeft de vervelende eigenschap zich te verspreiden en vervolgens te blijven hangen. Het resultaat is rookhinder.

Een ander voorbeeld is de Bonenfantenzaal op de locatie Randwyck. Tot nu toe was het op het Studielandschap Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen mogelijk om rokend te studeren, daar was een aparte studiezaal voor. Maar studiezalen komen niet in aanmerking voor uitzondering van het rookverbod, dus verdwijnt dit eigen plekje voor rokers.

Klekamp: "En voor een ruimte zoals het trefcentrum in het Hoofdgebouw is het erg moeilijk om niet met twee maten te meten. We kunnen niet tegen de studenten zeggen

dat ze daar niet mogen roken, terwijl er tijdens een receptie zestig bolknakken doorheen gaan. Maar ik zie mezelf ook niet op diezelfde receptie de mensen vriendelijk doch dringend verzoeken de sigaren en sigaretten in hun jus d'orange te doven. Dat is dus een probleem." Een bordje 'Verboden te roken, behalve tussen 16.00 uur en 20.00' zal uitkomst bieden en is geheel wettelijk; het gaat immers om minder dan eenderde van de openingstijd van het trefcentrum.

In de brief van het staatssecretariaat worden er geen sancties gesteld op overtreding van het rookverbod. De reden daarvoor wordt met mooie woorden omkleed. "De niet-roker heeft recht op schone lucht. (...) Natuurlijk wordt de vrijheid van de rokers beperkt. Maar in onze samenleving is het gebruikelijk dat de vrijheid van mensen ophoudt wanneer die van anderen ernstig wordt gehinderd. De Tabakswet doet een appél op die redelijkheid. Daarom is het niet nodig geacht om op een overtreding van het rookverbod door individuele rokers een straf te stellen." Per 1 januari 1990 worden we ineens allemaal redelijke mensen. Eén van de portiers van de RL (een ruimte met een loket is een ruimte voor gemeenschappelijk gebruik) die voortaan zijn post zal moeten verlaten als hij wil roken, zegt: "Een goede zaak, die redelijkheid. Dan kunnen we nu ook de pijpen van de DSM dichtstoppen en eindelijk het autorijden verbieden."

Aart Mudde van de vakgroep Gezondheidsvoorlichting en -Opvoeding doet al jaren niks anders dan praten en schrijven over roken en niet roken: "Het is met dit soort regelingen altijd de vraag hoe rokers zullen reageren. Het hangt er enorm vanaf hoe de overheid in staat zal zijn de publieke opinie te manoeuvreren. Voor mij blijven de pogingen altijd enigszins steken in hypocrisie, we worden immers ook nog steeds rijk van de accijnzen. Wat mogelijke boetes betreft: dat zal weinig veranderen aan de zaak. Het kost natuurlijk veel te veel geld om rookcontroleurs aan te stellen én krijgt het verschijnsel dat mensen zich uitsluitend richten op de pakkans. Is die kans gering of nul dan steekt men een sigaret op. Op dit moment, zonder sancties, hangt het succes van de maatregel vrijwel helemaal af van de assertiviteit van de omstanders en de druk van de publieke opinie op de roker om helemaal te stoppen." Mudde is er voorstander van om tegelijk met het instellen van het rookverbod een mogelijkheid aan te bieden om te stoppen met roken, "voor de mensen die het nu wel erg moeilijk beginnen te vinden om nog te roken". De RL zou een dergelijk programma moeten aanbieden aan haar werknemers. Erik Klekamp beaamt dat: "Dat zou een onderdeel kunnen zijn van het ondersteunende beleid. Er moet een stroom informatie op gang komen naar de gebruikers van de ruimtes waar iets gaat veranderen. En het aanbieden van stopmogelijkheden kan daarbij horen. Daar hebben we het trouwen al een keer over gehad met de vakgroep GVO, eh, overleg is een te groot woord. Verder denk ik als ondersteuning van de maatregel aan enkele momenten na 1 januari waarop we de gang van zaken uitgebreid zullen evalueren, en aan de instelling van een soort Klachtenplatform." Aart Mudde weet wat Klekamp bedoelt: "Ja, ze zijn hier een keer langs geweest." Bij een eventuele begeleiding van mensen die willen stoppen zal de bedrijfsarts, Ton van Attekum, nauw betrokken zijn: "Maar zo concreet is het nog niet, hoor. We hebben het er wel eens over gehad, dat is alles. Ik hoop zeker dat de gang van zaken met dit rookverbod in een stroomversnelling zal raken."

Vast staat dat het steeds minder leuk wordt om te roken, niet alleen in Maastricht maar ook in de rest van Nederland. Tien jaar geleden rookte nog de helft van iedereen boven de 15, nu nog maar 33%. Van de jongeren tot 15 jaar rookte in 1978 27%, nu is dat 9%. Over tien jaar is Nederland nog meer Amerika, waar de roker door meerderheidsgevoelige politici is uitgeroepen tot outcast. Roken wordt het achterhaalde gedrag van een kleine minderheid, welbeschouwd.

Geert Dekker